

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 29. aprill 2022
(OR. en)

8560/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0134(COD)

JAI 549
MIGR 128
ASIM 32
SOC 235
EMPL 143
EDUC 137
IA 49
CODEC 567

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	28. aprill 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 650 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (uuesti sõnastatud)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 650 final.

Lisatud: COM(2022) 650 final

Brüssel, 27.4.2022
COM(2022) 650 final

2022/0134 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (uuesti sõnastatud)

{SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 650 final} - {SWD(2022) 651 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Käesolev ettepanek kuulub meetmete paketti, mis esitati järelmeetmena komisjoni 23. septembri 2020. aasta teatisele „Uus rände- ja varjupaigalepe“,¹ milles rõhutati vajadust tegeleda ELi seadusliku rände poliitika peamiste vajakajäämistega, et saavutada üldeesmärk meelitada Euroopa Liitu vajalikke oskustöötajaid ja andekaid inimesi. Leppes kuulutati selle oskuste ja talendi paketi ühe meetmena välja uuesti sõnastatud direktiiv 2003/109/EÜ pikaajaliste elanike kohta, et luua tegelik ELi pikaajalise elaniku staatus, eelkõige suurendades pikaajaliste elanike õigust asuda elama ja tööle teistes liikmesriikides. Pakett hõlmab ka uuesti sõnastatud ühtse loa direktiivi 2011/98/EL² ja kaasnevat teatist, milles visandatakse uus lähenemisviis ambitsioonikale ja kestlikule ELi seadusliku rände poliitikale, millega meelitatakse liidu tööturgudele andekaid inimesi ja luuakse Euroopasse jõudmiseks ohutud kanalid³.

Valdav osa rändajaid saabub Euroopasse ja elab siin seaduslikult. ELis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike koguarv on 23 miljonit, mis moodustab 5,1 % ELi elanikkonnast⁴. Neist kolmanda riigi kodanikest rohkem kui 10 miljonil⁵ on pikaajaline või alaline elamisluba. See on direktiivi 2003/109/EÜ (pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta)⁶ (edaspidi „direktiiv“) sihtrühm.

Direktiivis on sätestatud tingimused, mille alusel võivad kolmandate riikide kodanikud, kes on elanud liikmesriigis seaduslikult ja pidevalt vähemalt viie aasta jooksul, saada ELi pikaajalise elaniku staatuse. Sellel staatusel on arvukalt eeliseid: see on alaline, annab paljudes valdkondades õiguse võrdsele kohtlemisele (sh täieliku juurdepääsu palgatööle ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisele) ja tagab tugevdatud kaitse väljasaatmise eest. Kuigi need eelised võib anda ka siseriikliku õigusega reguleeritud alalise elaniku staatus (direktiivi kohaselt on need paralleelsed riiklikud kavad lubatud), annab ELi pikaajalise elaniku staatus lisaks võimaluse liikuda ja elada teistes liikmesriikides kolmel ulatuslikul alusel: majandustegevusega tegelemine (palgatöö või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine), õpingud ja kutseõpe ning muud põhjused. See õigus ELi-sisesele liikuvusele ei ole siiski automaatne, vaid sõltub mitmest tingimusest.

¹ [COM\(2020\) 609 final](#).

² COM(2022) 655.

³ COM(2022) 657.

⁴ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migrant_population: 23 million n on-EU citizens living in the EU on 1 January 2020](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migrant_population:23_million_n_on-EU_citizens_living_in_the_EU_on_1_January_2020).

⁵ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_reslong&lang=et.

⁶ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

Direktiivi hindamisel 2019. aasta seadusliku rände toimivuskontrolli⁷ raames ja direktiivi rakendamisaruannetes⁸ tuvastati eesmärkide saavutamisel mitu vajakajäämist ning samuti praktilised probleemid, mis tulenevad direktiivi kohaldamisest liikmesriikides.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on luua ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks tõhusam, sidusam ja õiglasem süsteem. See süsteem peaks olema oluline vahend, millega edendatakse Euroopa Liitu seaduslikult ja pikaks ajaks elama asunud kolmandate riikide kodanike integratsiooni.

Ettepaneku eesmärk on ELi pikaajalise elaniku staatuse saamist hõlbustada, eelkõige lubades kolmandate riikide kodanikel liita elamise kestuse nõude täitmiseks eri liikmesriikides elamise perioode ning täpsustades, et kõiki seaduslikult riigis elamise perioode, sealhulgas üliõpilasena, ajutise kaitse saajana või esialgu ajutistel alustel riigis elamise perioode, tuleks täielikult arvesse võtta. Lühiajalise viisa alusel seaduslikult riigis viibimise perioode ei käsitata elamisperioodidena ja neid ei tohiks arvesse võtta.

Ettepaneku eesmärk on ka tugevdada pikaajaliste elanike ja nende pereliikmete õigusi. See hõlmab teistesse liikmesriikidesse elama asumise ja seal töötamise õigust, mis tuleks tihedalt kooskõlastada ELi kodanike õigusega. Kui kolmandate riikide kodanikel, kes juba on ELi pikaajalised elanikud ühes liikmesriigis, lubatakse vahetada töökohta ja asuda töö eesmärgil elama teise liikmesriiki, võib see oskustööjõu puudust vähendades ja piirkondlikke erinevusi tasakaalustades aidata muuta tööturgu ELis tõhusamaks. Samuti võib see parandada ELi üldist atraktiivsust välisriikide andekate inimeste silmis.

Ettepanekuga luuakse ka mehhanism, millega tagatakse ELi pikaajalise elamisloa ja riikliku alalise elamisloa võrdsed tingimused menetluste, võrdse kohtlemise õiguse ja teabe kättesaadavuse poolest, nii et kolmandate riikide kodanikel oleks kahe loa vahel tõeline valik. See hõlbustab ka korduvrännet, lihtsustades pikaajalistel elanikel õigusi kaotamata päritoluriiki naasmist, mis tuleb kasuks nii päritolu- kui ka elukohariigile.

Euroopa Parlament väljendas oma 21. mai 2021. aasta resolutsioonis seadusliku töörande uute viiside kohta⁹ heameelt Euroopa Komisjoni kavandatud direktiivi läbivaatamise üle, märkides, et see „on võimalus tõhustada liikuvust ning lihtsustada ja ühtlustada menetlusi“. Oma 25. novembri 2021. aasta resolutsioonis soovitustega komisjonile seadusliku rände poliitika ja õiguse kohta¹⁰ palus Euroopa Parlament komisjonil direktiivi muuta, et anda ELi pikaajalistele elanikele tegelik õigus ELi-sisesele liikuvusele ja vähendada ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks vajalike aastate arvu viielt aastalt kolmele.

Alates direktiivi jõustumisest 2003. aastal on komisjon saanud märkimisväärse arvu kaebusi (eelkõige ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlejatelt või omajatelt), millest mõne peale algatati rikkumismenetlus, ja ka Euroopa Liidu Kohus (edaspidi „Euroopa Kohus“) on teinud arvukates küsimustes kohtuotsuseid. Käesoleva uuesti sõnastatud direktiivi eesmärk on kõrvaldada rikkumismenetluste käigus ilmnunud peamised vajakajäämised ja kodifitseerida Euroopa Kohtu praktika.

⁷ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/fitness-check_en#:~:text=.

⁸ [COM\(2011\) 585](#) (esimene rakendamisaruanne) ja [COM\(2019\) 161](#) (teine rakendamisaruanne).

⁹ Euroopa Parlamendi 20. mai 2021. aasta resolutsioon seadusliku töörande uute viiside kohta ([2020/2010\(INI\)](#)).

¹⁰ Euroopa Parlamendi 25. novembri 2021. aasta resolutsioon soovitustega komisjonile seadusliku rände poliitika ja õiguse kohta ([2020/2255\(INL\)](#)).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas 23. septembril 2020 vastu võetud komisjoni uue rände- ja varjupaigaleppega,¹¹ milles rõhutati vajadust tegeleda ELi seadusliku rände poliitika peamiste vajakajäämistega, et saavutada üldeesmärk meelitada ELi vajalikke oskustöötajaid ja andekaid inimest.

See ettepanek täiendab teisi seadusliku rände ja varjupaigavaldkonnas vastu võetud ELi õigusakte, eelkõige direktiive, millega reguleeritakse elanikustaatuseid, mis võivad viia pikaajalise elaniku staatuseni: ELi sinise kaardi direktiiv 2009/50/EÜ kõrge kvalifikatsiooniga töötajate kohta,¹² ühtse loa direktiiv 2011/98/EL,¹³ direktiiv (EL) 2016/801 üliõpilaste ja teadlaste kohta,¹⁴ direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise kohta¹⁵ (edaspidi „seadusliku rände direktiivid“), tagasisaatmisdirektiiv 2008/115/EÜ¹⁶ ja direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks¹⁷.

Käesolev ettepanek on kooskõlas integratsiooni ja kaasamise tegevuskavaga aastateks 2021–2027,¹⁸ milles on ette nähtud ühine poliitikaraamistik, et aidata liikmesriikidel arendada ja tugevdada oma riiklikku integratsioonipoliitikat seoses kolmandate riikide kodanikega, sealhulgas ELi pikaajaliste elanikega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas komisjoni 27. mai 2020. aasta teatisega „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“,¹⁹ milles on kindlaks määratud liidu tee keskkonnasäästlikuma, digitaalsema ja vastupidavama majanduse ja ühiskonna poole, kus muutub veelgi olulisemaks vajadus parandada ja kohandada oskusi, teadmisi ja oskusteavet, ning toetab selle teatise eesmärke. Pikaajalistest elanikest kolmandate

¹¹ [COM\(2020\) 609 final](#).

¹² Nõukogu 25. mai 2009. aasta direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009, lk 17), mida on muudetud 20. oktoobri 2021. aasta direktiiviga (EL) 2021/1883, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemist ja seal elamise tingimusi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ (ELT L 382, 28.10.2021, lk 1–38).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta (ELT L 343, 23.12.2011, lk 1–9). Uuesti sõnastatud ühtse loa direktiiv kuulub samuti oskuste ja talendi paketti.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

¹⁵ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

¹⁸ [COM\(2020\) 758 final](#).

¹⁹ [COM\(2020\) 456 final](#).

riikide kodanike integratsiooni ja ELi-sisese liikuvuse parandamise meetmeid tuleb vaadelda selles laiemas kontekstis.

See on kooskõlas ka Euroopa oskuste tegevuskavaga,²⁰ milles kutsuti üles rakendama seadusliku rände suhtes strateegilisemat lähenemisviisi, et andekaid töötajaid paremini ligi meelitada ja neid tööl hoida, ja mainiti konkreetselt ühtlustatud menetluste ja selgete protseduuride ning kolmandate riikide kodanike pädevuste ELi tööturul tunnustamise vajadust.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõige 2, millega antakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule õigus võtta seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu meetmed, mis käsitlevad järgmist: a) liikmesriiki sisenemise ja seal viibimise tingimused ning normid, mille kohaselt liikmesriigid väljastavad pikaajalisi viisasid ja elamislube, ning b) liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike õiguste määramine, sealhulgas liidusisest liikumisvabadust ja teistes liikmesriikides elamist reguleerivate tingimuste sätestamine.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kuna tegemist on jagatud pädevuse valdkonnaga, kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet²¹. Seaduslikku rännet käsitleva ühise ELi raamistiku vajadus on seotud sisepiirikontrolli kaotamisega ELis ja Schengeni ala loomisega. Selles kontekstis mõjutavad ühe liikmesriigi rändepoliitika ja -otsused teisi liikmesriike ning seetõttu peetakse vajalikuks kehtestada ühised ELi eeskirjad, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanike liikmesriikidesse sisenemise ja seal elamise tingimusi ja korda, ning määrata kindlaks nende õigused pärast riiki lubamist²².

Toimivuskontroll näitas, et seadusliku rände direktiivid, sealhulgas pikaajaliste elanike direktiiv, on avaldanud mitmesugust positiivset mõju, mida liikmesriigid ei oleks üksi tegutsedes saavutanud, näiteks: tingimuste, menetluste ja õiguste teatav ühtlustamine, mis aitab liikmesriikides võrdseid võimalusi luua; lihtsustatud haldusmenetlused; suurem õiguskindlus ja prognoositavus kolmandate riikide kodanike, tööandjate ja haldusasutuste jaoks; kolmandate riikide kodanike õiguste (nimelt õigus kodanikega võrdsele kohtlemisele mitmes olulises valdkonnas, nagu töötingimused, juurdepääs haridusele ja sotsiaalkindlustushüvitistele ning menetlusõigused) suurem tunnustamine; parem ELi-sisene liikuvus.

Uuesti sõnastatud pikaajaliste elanike direktiivi eesmärk on täiendav ühtlustamine ja lihtsustamine. Eelkõige saaksid täiustatud õigustest kasu kolmandate riikide kodanikud ning hõlpsam juurdepääs ELi pikaajalise elaniku staatusele tagaks kindla ja stabiilse

²⁰ COM(2020) 274 final.

²¹ Ükski seadusliku rände valdkonnas kavandatud meede ei mõjuta siiski „liikmesriikide õigust otsustada seda, kui palju lubada oma territooriumile kolmandate riikide kodanikke, kes saavad riiki töö otsimise eesmärgil kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana“ (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõige 5).

²² Vt toimivuskontroll, lk 3.

elanikustaatus kolmandate riikide kodanikele, kes muidu kodakondsuse saamise tingimustele ei vastaks. Pealegi saab tõhusaid ELi-sisese liikuvuse eeskirju kehtestada üksnes ELi tasandil, sest ühegi liikmesriigi rändepoliitika raames ei ole kunagi hõlbustatud teises liikmesriigis elavate kolmandate riikide kodanike taotluste esitamist. Lisaks sellele on liikmesriikide eesõigus, mis võimaldab neil otsustada, kui palju lubada oma territooriumile kolmandatest riikidest tulevaid kolmandate riikide kodanikke, kes saavad riiki töö otsimise eesmärgil, seotud üksnes nende kolmandate riikide kodanikega, kes tulevad väljastpoolt ELi, ja seda ei kohaldata nende ELi-sisese liikuvuse suhtes. Seepärast on ELi eeskirjadel oluline mõju kolmandate riikide kodanike tõhusale liikuvusele liikmesriikides.

- **Proportsionaalsus**

Käesolevas ettepanekus esitatud pikaajaliste elanike direktiivi muudatused on piiratud ja sihipärased ning nende eesmärk on tõhusalt kõrvaldada direktiivi rakendamise ja hindamise käigus tuvastatud peamised vajakajäämised. Mõjuhinnangu kohaselt piirduvad kavandatud muudatused nende aspektidega, mida liikmesriigid üksi ei suuda rahuldavalt saavutada ja mille puhul halduskoormus sidusrühmadele ei ole saavutatavate eesmärkidega võrreldes ebaproportsionaalne, seda ka põhjusel, et nende meetmetega üksnes ajakohastatakse või täiendatakse juba olemasolevaid menetlusi. Eelkõige peetakse proportsionaalseks liikmesriikide haldusmenetluste nõutavat kohandamist, võttes arvesse kolmandate riikide kodanike olukorra oodatavat paranemist, tööandjate suuremaid võimalusi ja lihtsustusi riikide haldusasutuste jaoks.

Eeltoodut silmas pidades ei lähe ettepanek kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Ettepaneku eesmärk on teha direktiivi sihipäraseid muudatusi, et kõrvaldada direktiivi rakendamise ja hindamise käigus kindlakstehtud lüngad, ebakõlad ja vajakajäämised. Kuna ettepanekuga sõnastatakse pikaajaliste elanike direktiiv uuesti, on kõige asjakohasem sama õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

2011. aastal hinnati esimeses rakendamisaruanDES liikmesriikide õigusaktide kooskõla direktiivi sätetega ning toodi esile kolmandate riikide kodanike üldist teabepuudust seoses ELi pikaajalise elaniku staatuse ja sellega kaasnevate õigustega ja paljusid vajakajäämisi direktiivi ülevõtmisel. 2019. aastal märgiti teises rakendamisaruanDES, et olukord on paranenud, kuid direktiivi peamiste eesmärkide täielikku saavutamist takistavad endiselt mõned lahendamata probleemid.

Seadusliku rände toimivuskontrolli raames anti 2019. aasta põhjalik hinnang ELi üldisele seadusliku rände raamistikule, et teha kindlaks, kas see on oma eesmärgi täitmiseks endiselt sobiv. Toimivuskontroll näitas eelkõige pikaajaliste elanike direktiivi puhul mitme vastuolu olemasolu hiljem vastu võetud muude ELi direktiividega seadusliku rände kohta, eeskätt seoses pikaajalistele elanikele ja nende pereliikmetele antud õigustega, sealhulgas ELi-sisese liikuvuse osas. Tuvastati ka ELi pikaajalise elaniku staatuse ja paralleelsete riiklike alaliste

elanike kavade kooskõlastamise ja sidususe puudumine ning riiklike kavade sagedasem kasutamine võrreldes ELi kavaga.

Rakendamisaruannetele ja toimivuskontrollile tuginedes on käesolevas ettepanekus kindlaks tehtud probleemid rühmitatud kuude põhivaldkonda: i) ELi pikaajalise elaniku staatus on alakasutatud; ii) ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimusi on liiga raske täita; iii) pikaajalistel elanikel on ELi-sisese liikuvuse õiguse kasutamisel palju takistusi; iv) pikaajaliste elanike ja nende pereliikmete õiguste suhtes valitseb ebaselgus ja järjekindlus; v) pikaajaliste elanike korduvrände võimalused on piiratud; vi) on olemas oht, et ELi pikaajalise elaniku staatus omandatakse kuritahtlikult sellise investoritele elamisloa andmise kava alusel, mille kohaselt ei ole elamisloa andmise tingimuseks pidev füüsiline kohalolek liikmesriigis või kehtib üksnes nõue, et investor peab liikmesriigis kohal olema piiratud aja jooksul.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Seadusliku rände toimivuskontrolli raames korraldati ulatuslik konsulteerimine, sealhulgas avalik konsultatsioon²³. Ajavahemikus 23. septembrist kuni 30. detsembrini 2020 korraldati komisjoni portaalis „Avaldage arvamust!“ veel üks veebipõhine avalik konsultatsioon seadusliku rände tuleviku üle²⁴. 2021. aasta esimesel poolel toimusid sihipärased konsultatsioonid, mille käigus esitati direktiivi läbivaatamise kohta tehnilisemaid küsimusi. Mõned neist konsultatsioonidest korraldas komisjon iseseisvalt ja mõned korraldati väliselt töövõtjalt tellitud uuringu raames. Samuti saadeti selle mõju hindamise raames *ad hoc* küsimustikud Euroopa rändevõrgustiku liikmetele.

Vastused kahele eespool nimetatud avalikule konsultatsioonile saadi ELi kodanikelt, organisatsioonidelt ja kolmandate riikide kodanikelt (kes elasid ELis või väljaspool seda), ettevõtjate ühendustelt ja organisatsioonidelt, vabäühendustelt, akadeemilistelt ja teadusasutustelt, ametiühingutelt, ministriumidelt ja avaliku sektori üksustelt. Sihipärasel konsultatsioonidel osalesid liikmesriikide pädevad asutused, ettevõtjate ühendused ja organisatsioonid, vabäühendused, akadeemilised ringkonnad, õiguspraktikud, eksperdiorganisatsioonid ja avaliku sektori üksused.

Konsulteerimisprotsess näitas üldiselt, et praeguse direktiivi vajakajäämised, millega kaasnevad halduskoormus, pikad ooteajad, ebakindlus ja segadus kohaldatavate eeskirjade ja tulemuste suhtes, avaldavad juba ELis elavatele või sinna elama asumist kaaluvatele rändajatele negatiivset mõju. See võib heidutada rändajaid ELi pikaajalise elaniku staatust taotlemast. ELi pikaajalise elaniku staatusega seotud õiguste piirangud, eelkõige seoses perekonna taasühinemise ja ELi-sisese liikuvusega, võivad vähendada ELi atraktiivsust kolmandate riikide kodanike silmis ja piirata nende integreerimist vastuvõtvasse ühiskonda. See mõjutab kaudselt ka päritoluriike, kuna nende kodanike ebapiisav integratsioon vastuvõtvas riigis võib põhjustada rahaülekannete madalamat taset.

Kõiki konsultatsioonide käigus kindlakstehtud põhiprobleeme on ettepanekus arvesse võetud ja käsitletud.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

²³ https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files/2019-03/201903_legal-migration-check-annex-3aai-icf_201806.pdf

²⁴ https://ec.europa.eu/home-affairs/content/public-consultation-future-eu-legal-migration_en.

Direktiivi läbivaatamise mõjuhindangut toetas välise töövõtja tehtud uuring²⁵. Lisaks sellele konsulteeriti direktiivi läbivaatamise üle mitme eksperdirühmaga: 2. märtsil 2021 eksperdirühmaga, mis käsitleb rändajate seisukohti rände, varjupaiga ja integratsiooni suhtes, 10. märtsil 2021 Euroopa avalike tööturuasutuste võrgustikuga, 14. aprillil 2021 komisjoni mitteametliku majandusrände eksperdirühmaga ja 29. aprillil 2021 ELi seadusliku rände praktikute võrgustikuga. *Ad hoc* küsimustikku²⁶ kasutades konsulteeriti ka Euroopa rändevõrgustikuga.

- **Mõjuhindang**

Ettepaneku koostamiseks korraldatud mõju hindamisel käsitleti nelja poliitikavarianti, mis hõlmasid mitmesuguseid järjest ambitsioonikamaid poliitikameetmeid.

Variant 1: meetmed direktiivi tõhususe suurendamiseks. See poliitikavariant hõlmas mitteseadusandlikke meetmeid, mille eesmärk on muuta direktiivi rakendamist tõhusamaks ja edendada ELi pikaajalise elaniku staatust ilma seadusandlike muudatusteta.

Variant 2: direktiivi sihipärane läbivaatamine. See poliitikavariant hõlmas direktiivi mitut sihipärast muudatust, mille eesmärk on luua ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks tõhusam, sidusam ja õiglasem süsteem, eelkõige tagades paralleelsete riiklike staatustega võrdsed tingimused, ning parandada pikaajaliste elanike ja nende pereliikmete õigusi, sealhulgas õigust ELi-sisesele liikuvusele.

Variant 3: direktiivi ulatuslikum seadusandlik läbivaatamine. See poliitikavariant hõlmas variandis 2 ette nähtud sihipäraseid muudatusi ja ühtlasi ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimustega seotud hõlbustusi. Selle variandiga lubatakse liikmesriikidel eelkõige lühendada ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlemiseks nõutavat elamisperioodi viielt aastalt kolmele (seadmata liidu kodanikke – ja nende pereliikmeid –, kellele on ELi õiguse kohaselt vaba liikumise õigus, kolmandate riikide kodanikega võrreldes ebasoodsamasse olukorda) ja liita eri liikmesriikides elamise perioode. Samuti täpsustatakse majanduslike vahendite ja integratsiooniga seotud tingimusi.

Variant 4: direktiivi oluline seadusandlik läbivaatamine, millega luuakse ühtne ELi alalise elaniku staatus. Selle variandi korral nähakse ette täielikult ühtlustatud ELi alalise elaniku staatus ning paralleelsete riiklike kavade kaotamine, lühem staatuse saamiseks vajalik elamisperiood (mida peavad kohaldama kõik liikmesriigid) ning automaatne õigus liikuda teise liikmesriiki ja seal elada tingimustel, mis on sarnased neile, mida kohaldatakse vaba liikumise õigust kasutavate ELi kodanike suhtes.

Sotsiaalse ja majandusliku mõju, tulemuslikkuse ja tõhususe hindamise põhjal **on eelistatud poliitikavariant variant 3, st direktiivi ulatuslikum seadusandlik läbivaatamine.** Eelistatud variant hõlmab suurt poliitikameetmete kogumit, millega kõrvaldataks enamik direktiivis kindlakstehtud vajakajäämisi.

Eelistatud variandil on eeldatavasti väga positiivne sotsiaalne ja majanduslik mõju. Majanduslik mõju põhineb ootusel, et ELi pikaajalise elaniku staatusele ja sellega kaasnevatele õigustele saab juurdepääsu rohkem kolmandate riikide kodanikke ning teise

²⁵ ICF, direktiivide 2003/109/EÜ ja 2011/98/EL läbivaatamise mõjuhindanguid toetav uuring.

²⁶ Euroopa rändevõrgustik, ühtse loa direktiivi läbivaatamise mõju hindamise uuringut toetav *ad hoc* küsimustik nr 2021.36, 2021.

liikmesriiki elama asuvate kolmandate riikide kodanike osakaal suureneb. See omakorda suurendaks üldist maksutululu, tootlikkust ja tarbimist ning edendaks majanduskasvu. Peale selle eeldatakse, et suuremate palkade tulemusena kasvavad ka rahasaadetised proportsionaalselt pikaajaliste elanike sissetulekuga.

Samuti oleks eelistatud poliitikavariant täielikult kooskõlas komisjoni uues rände- ja varjupaigaleppes esitatud poliitiliste eesmärkidega. See suurendaks ühtlasi sidusust Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.

Leitakse, et eelistatud variant saavutab ka sidusrühmade eri ootuste parima tasakaalu ja on seega poliitiliselt kõige teostatavam. Sellega seoses tõi mõju hindamine esile konkreetseid lahkavusi selle suhtes, milline lisaväärtus on ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks nõutava elamisperioodi lühendamisel viielt aastalt kolmele. Kuna praegu ei ole võimalik lõplikult kindlaks teha, mil määral see lühendamine aitaks tegelikult pikaajaliselt Euroopa Liitu elama asuda kavatsevate kolmandate riikide kodanike integratsiooniprotsessi soodustada, siis käesoleva ettepanekuga nõutavat elamisperioodi ei muudeta ja see on ka edaspidi viis aastat.

Eelkõige on selge, et kolmandate riikide kodanikud kogevad liikmesriikides integratsiooniprotsessis ikka veel erinevaid raskusi olenevalt sellest, kuidas nad saabusid ning milline on nende kvalifikatsioon, keeleoskus ja taust, aga ka liikmesriikide kehtestatud tugimeetmete tasemest²⁷. Seetõttu ei ole ELi liikmesriikides praegu kolmandate riikide kodanike integratsiooni puhul võrdseid tingimusi, mis nõuaks ühtlustatud lähenemisviisi ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks nõutava elamisperioodi vähendamisele. Kuigi mõjuhinnangus kaaluti võimalust lubada liikmesriikidel vabatahtliku lähenemisviisi alusel lühendada elamisperioodi kolme aastani, loobus komisjon sellest variandist, et vältida direktiivi rakendamise killustatust, mida see võiks põhjustada.

Toetudes raamistikule, mis loodi ELi tasandil integratsiooni ja kaasamise tegevuskavaga aastateks 2021–2027, rakendavad EL ja tema liikmesriigid mitmesuguseid meetmeid kolmandate riikide kodanike integratsiooni ja kaasamise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks ning komisjon jälgib selles valdkonnas tehtud edusamme²⁸. Nende edusammude jälgimise põhjal ja pärast põhjaliku hindamise tegemist selle kohta, kuidas elamislubadega seotud õigused mõjutavad kolmandate riikide kodanike integratsiooni liikmesriikides, vaatab komisjon ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks nõutava elamisperioodi küsimuse läbi, et saada täiendavat teavet viieaastase perioodi võimaliku lühendamise kaalumiseks. See hinnang esitatakse uuesti sõnastatud direktiivi kohaldamise esimeses aruandes, mis tuleb vastu võtta kahe aasta jooksul pärast ülevõtmisperioodi lõppu.

Kuigi ettepanekuga säilitatakse üldreeglina viieaastane nõutav elamisperiood, sisaldab see siiski kahte olulist muudatust, mis annaksid Euroopa lisaväärtust, hõlbustades märgatavalt ELi pikaajalise elaniku staatuse saamist liikmesriikidevahelise liikuvuse olukordades. Esiteks teeb komisjon ettepaneku lubada viie aasta künnise saavutamiseks liita eri liikmesriikides elamise perioodid. Teiseks peaksid isikud, kes on juba saanud ELi pikaajalise elaniku staatuse ühes liikmesriigis, vajama ainult kolme aastat, et saada see staatus teises liikmesriigis.

Õiguskontrollikomitee arvamus

²⁷ Vt Euroopa Komisjoni integratsiooni ja kaasamise tegevuskava aastateks 2021–2027.

²⁸ Komisjoni tegevuskava vahekokkuvõtte tehakse 2024. aasta lõpus.

Mõjuhindang esitati õiguskontrollikomiteele 22. septembril 2021 ja koosolek toimus 20. oktoobril 2021. Komitee esitas 25. oktoobril 2021 reservatsioonidega positiivse arvamuse. Komitee juhtis tähelepanu mõjuhindangu mitmele käsitlemist vajavale elemendile. Konkreetsemalt palus komitee täiendavaid selgitusi selle kohta, milline on käesoleva algatuse kohaldamisala ja kuidas see on kooskõlas ühtse loa direktiivi läbivaatamise algatusega. Samuti palus komitee paremini välja tuua eri variantide poliitikavalikute põhierinevused ja paremini analüüsida, kas võimalikud on alternatiivsed lähenemisviisid kavandatud meetmetele. Komitee palus selgitusi ka selle kohta, kuidas liikmesriikide vabatahtlikud meetmed mõjutavad direktiivi tulemuslikkust. Lõpuks soovis komitee täiendavat analüüsi ja tõendeid mõju kohta, mida võib avaldada tööturutesti kaotamine teise liikmesriiki elama asumise korral.

Komitee neid ja muid üksikasjalikumaid märkusi on arvesse võetud mõjuhindangu lõppversioonis, kus on eelkõige selgemalt kirjeldatud probleemi olemust ja algatuse eesmärke ning seda, kuidas eri poliitikavariandid aitaksid neid probleeme kõrvaldada ja eesmärke saavutada. Komitee märkusi on arvesse võetud ka direktiivi ettepanekus.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Käesolev algatus oli lisatud komisjoni 2021. aasta tööprogrammi²⁹ II lissasse, mistõttu see on õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) osa.

REFITi kulude kokkuvõid – eelistatud variant		
Kirjeldus	Summa (keskmine aastane kokkuvõid)	Märkused
Pikaajaliste elanike direktiivi kehtivate menetluste lihtsustamisega saavutatav kulude kokkuvõid	24 500 eurot	Liikmesriigi ametiasutused
Kulude kokkuvõid, mis saavutatakse väiksemate ELi pikaajalise elaniku tasude, lühemate menetluste ja ELi pikaajalise elaniku staatuse kohta kvaliteetsema teabe andmisega, mis vähendab õigusliku toe eest makstavaid tasusid	1 145 000 eurot	Kolmandate riikide kodanikud
Haldustasude alandamise ja lühemate menetlustega saavutatav kulude kokkuvõid	113 000 eurot	Tööandjad

²⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2021_commission_work_programme_annexes_en.pdf

Esitatud summad on eelistatud variandiga hõlmatud meetmete kõigi keskmiste iga-aastaste kulude kokkuhoidude keskmised väärtused.

- **Põhiõigused**

Algatus on kooskõlas põhiõiguste hartaga ja sellega edendatakse mõnd hartas sätestatud õigust. See aitab tugevdada konkreetseid põhiõigusi, eelkõige diskrimineerimiskeeldu (artikkel 21), perekonna- ja tööelu (artikkel 33) ning sotsiaalkindlustust ja sotsiaalabi (artikkel 34).

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon kontrollib uuesti sõnastatud direktiivi nõuetekohast ja tulemuslikku ülevõtmist kõikide osalevate liikmesriikide õigusesse. Komisjon korraldab rakendamisetapi vältel korrapäraseid kontaktkomitee koosolekuid kõigi liikmesriikidega. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruande, milles ta hindab pikaajaliste elanike direktiivi rakendamist, toimimist ja mõju.

Direktiivi kohaldamist jälgitakse peamiste tegevuseesmärkidega võrreldes mitme asjakohase ja mõõdetava näitaja abil, mille aluseks on lihtsalt kättesaadavad, tunnustatud ja usaldusväärsed andmed. Läbivaadatud direktiiviga tehakse rohkemate teabeliikide esitamine kohustuslikuks, et need andmed esitataks õigel ajal ning oleksid usaldusväärsemad. Eurostati ja riikide pädevate statistikaasutuste avaldatavat Euroopa ja liikmesriikide ametlikku statistikat tuleks võimalikult suurel määral kasutada selleks, et jälgida väljastatud ELi pikaajaliste elamislubade arvu (ka võrreldes riiklike pikaajaliste elamislubadega) ning võimaluse korral jälgida ELi-sisest liikuvust ja korduvrännat kasutavate kolmandate riikide kodanike arvu. Lisaks jätkab komisjon olemasolevate ELi asutuste ja võrgustike, nagu Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ja Euroopa rändevõrgustiku toetuse taotlemist. Komisjon jätkab ka mõjuhinnangusse panustanud olemasolevate eksperdirühmade kasutamist.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Kuna ettepanek sisaldab kehtiva direktiiviga võrreldes rohkem õiguslikke kohustusi, on vaja ülevõtmismeetmetest teatades esitada ka selgitavad dokumendid (sh riiklike sätete ja direktiivi vastavustabel), et ülevõtmismeetmed, mille liikmesriigid on kehtivale õigusaktile lisanud, oleksid selgelt näha.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Artiklid 1–3

Selles peatükis sätestatakse ettepaneku reguleerimise, mõisted ja kohaldamisala. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanekus sisalduv peamine muudatus puudutab direktiivi kohaldamisala, sest välja on jäetud erand „kui tema elamisloa tähtaeg on ametlikult piiratud“, kuna selle tõlgendamine tekitab liikmesriikides ülevõtmisel ja rakendamisel õiguskindlusetust.

II PEATÜKK. PIKAAJALISE ELANIKU STAATUS LIIKMESRIIGIS

Artikkel 4

Selle artikliga nähakse ette ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlemiseks nõutava elamisperioodi arvutamise eeskirjad. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanek sisaldab olulist muudatust, mille eesmärk on lubada kolmandate riikide kodanikel liita eri liikmesriikides elamise perioode, tingimusel et nad on taotluse esitamise liikmesriigi territooriumil elanud seaduslikult ja pidevat vähemalt kaks aastat. See uus säte edendab kolmandate riikide kodanike ELi-sisest liikuvust, kuna nad saavad tugineda teises liikmesriigis elamisele ja saada ELi pikaajalise elaniku staatuse lühema ajaga.

Ettepanekus selgitatakse, et ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks tuleks täielikult arvesse võtta liidu või liikmesriigi õiguse alusel väljastatud pikaajalise viisa või elamisloa omajana elatud perioode, sealhulgas perioode, mil elati praegu direktiivi kohaldamisalast välja jäetud rollis või staatuses, näiteks õpingute või kutseõppe eesmärgil, riikliku või ajutise kaitse saajana või algselt üksnes ajutistel alustel. Selle sätte eesmärk on hõlmata neid juhtumeid, kui kolmanda riigi kodanik, kes elas varem riigis direktiivi kohaldamisalast välja jäetud rollis või staatuses (nt üliõpilasena), elab hiljem riigis direktiivi kohaldamisalasse kuulavas rollis või staatuses (nt töötajana). Neil juhtudel saab viieaastase perioodi sisse täielikult arvestada näiteks üliõpilasena elatud perioodi, tingimusel et kogu riigis elamine on olnud seaduslik ja pidev.

Riigis elamine peab olema olnud seaduslik ja pidev. ELi pikaajalise elaniku staatuse kuritahtliku omandamise ohu vältimiseks peaksid liikmesriigid tagama, et seadusliku ja pideva elamise nõuet jälgitakse nõuetekohaselt kõigi kolmandate riikide kodanike kategooriate puhul. See oht on eriti asjakohane nende kolmandate riikide kodanike puhul, kellel on elamisluba liikmesriiki investeerimise alusel, sest nende elamislubade andmisel liikmesriigis pideva füüsilise kohaloleku nõue alati ei kehti või kehtib üksnes nõue, et investor peab liikmesriigis kohal olema piiratud aja jooksul.

Selle ohu vältimiseks peaksid liikmesriigid tugevdama elamisnõude kontrolli, eelkõige seoses ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlustega, mille esitavad kolmandate riikide kodanikud, kellel on ja/või on olnud investeeringu alusel antud elamisluba, kui selliste lubade väljastamisel ei ole kehtinud asjaomases liikmesriigis pideva füüsilise kohaloleku nõue või on kehtinud nõue, et investor peab olema asjaomases liikmesriigis kohal olnud piiratud aja jooksul. Ettepanek sisaldab ka sätet, mille kohaselt liikmesriikidel ei lubata eri liikmesriikides elatud perioodide liitmisel arvesse võtta teises liikmesriigis investeeringu alusel antud elamisloa omajana elatud perioode. See säte lisatakse selliste kavade atraktiivsuse vähendamiseks ja võttes arvesse asjaolu, et kõik liikmesriigid ei ole seda elamislubade kategooriat reguleerinud³⁰.

Artikkel 5

³⁰ Komisjoni aruanne „Investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavad Euroopa Liidus“, COM(2019) 12 final.

Selle artikliga nähakse ette ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimused. Taotlejad peavad tõendama, et neil on piisav sissetulek ja ravikindlustus, et mitte muutuda liikmesriigile koormaks, ja neilt võidakse nõuda integratsioonitingimuste täitmist. Ettepanek sisaldab täiendavaid sätteid täpsustamiseks ja liikmesriikide kaalutusõiguse piiramiseks, kodifitseerides Euroopa Liidu Kohtu praktika.

Sissetulekutingimuse puhul võivad liikmesriigid kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga (Chakroun, C-578/08, ja X vs. Belgische Staat, C-302/18) määrata teatava summa võrdlussummaks, kuid ei tohi kehtestada minimaalset sissetulekut, millest väiksema summa korral jäetakse kõik ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlused rahuldamata olenemata iga taotleja olukorra tegelikust kontrollimisest. Hinnates stabiilse ja korrapärase sissetuleku omamist, võivad liikmesriigid arvesse võtta selliseid tegureid nagu sissemaksed pensionisüsteemi ja maksukohustuste täitmine. Sissetuleku mõiste ei puuduta pelgalt ELi pikaajalise elaniku staatuse taotleja omavahendeid, vaid võib hõlmata ka sellele taotlejale kolmanda isiku poolt kättesaadavaks tehtud sissetulekut, tingimusel et seda peetakse asjaomase taotleja isikuga seotud asjaolusid silmas pidades stabiilseks, korrapäraseks ja piisavaks.

Liikmesriigid peaksid saama nõuda ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlejatelt integratsioonitingimuste täitmist, näiteks integratsiooni- või keeleeksami sooritamist. Kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga (P ja S, C-579/13) ei tohiks selle nõude rakendamise vahendid siiski ohustada eesmärki edendada kolmandate riikide kodanike integratsiooni, võttes eeskätt arvesse integratsioonieksami sooritamiseks nõutavate teadmiste taset, võimalust pääseda selleks eksamiks valmistumiseks vajalikele kursustele ja saada vajalikke materjale, kolmandate riikide kodanikelt sellel eksamil osalemiseks nõutavat registreerumistasu või konkreetse isikuga seotud asjaolusid, nagu vanus, kirjaoskamatus või haridustase.

Artikkel 6

Selles artiklis sätestatakse, et liikmesriigid võivad ELi pikaajalise elaniku staatuse andmisest keelduda avaliku korra ja julgeolekuga seotud põhjustel, nagu on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud.

Artikkel 7

Selle artikliga nähakse ette staatuse saamise haldusmenetlused, mis sarnanevad direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud menetlustele. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanek sisaldab sätet, mis reguleerib üksikasjalikumalt olukordi, kus taotluse toetuseks esitatavad dokumendid või teave on ebapiisavad või ebatäielikud, sarnaselt sellele, mis on teistes hiljutisemates seaduslikku rännet käsitlevates ELi direktiivides juba sätestatud.

Artikkel 8

Selle artikliga nähakse ette ELi pikaajalise elaniku staatust tõendava elamisloa väljastamise eeskirjad. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanekus nimetatakse luba ümber „ELi pikaajaliseks elamisloaks“.

Artikkel 9

Selle artikliga nähakse ette staatuse kehtetuks tunnistamise ja kaotamise kohustuslikud ja vabatahtlikud alused, mis on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanekuga pikendatakse ELi pikaajaliste elanike võimalust olla ELi pikaajalise

elaniku staatust kaotamata liidu territooriumilt ära praeguselt 12 kuult 24 kuule. Selle muudatuse eesmärk on edendada ELi pikaajaliste elanike korduvrännet, et eeskätt võimaldada neil oma päritoluriiki investeerida ning jagada liidus omandatud teadmisi ja oskusi, samuti isiklikel ja perekondlikel põhjustel ajutiselt oma riiki naasta.

Pikemate äraolekute jaoks peaksid liikmesriigid kehtestama lihtsustatud menetluse ELi pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamiseks. Õiguskindluse suurendamiseks ja korduvrände edendamiseks reguleeritakse uuesti sõnastatud direktiivi ettepanekuga selle menetluse põhitingimusi, mida direktiivi 2003/109/EÜ kohaselt reguleeritakse siseriikliku õigusega. Ettepaneku kohaselt võivad liikmesriigid otsustada mitte nõuda riigis elamise kestuse, sissetuleku ja ravikindlustusega seotud tingimuste täitmist. Igal juhul ei tohiks liikmesriigid nõuda ELi pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamist taotlevatelt kolmandate riikide kodanikelt integratsioonitingimuste täitmist.

Lõpuks muudetakse ettepanekuga selle artikli sõnastust, et tagada kooskõla tagasisaatmisdirektiiviga 2008/115/EÜ.

Artikkel 10

Selle artikliga nähakse ette staatuse andmisest keeldumise, staatuse kehtetuks tunnistamise või kaotamisega seotud menetluslikud tagatised, mis on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud.

Artikkel 11

See artikkel sisaldab uut sätet kooskõlas kõige hiljutisemate seaduslikku rännet käsitlevate ELi direktiividega ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga (komisjon vs. Madalmaad, C-508/10), mille kohaselt võivad liikmesriigid nõuda taotluste läbivaatamise eest lõivu ja selliste lõivude suuruse eesmärk või tagajärg ei tohi olla direktiivi alusel antava pikaajalise elaniku staatuse saamise takistamine, mis kahjustaks direktiivi eesmärki ja vaimu.

Artikkel 12

Selle artikliga nähakse ette ELi pikaajaliste elanike võrdse kohtlemise õigused, mis sarnanevad direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud õigustele. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanek sisaldab kolme peamist muudatust, mille eesmärk on tugevdada ELi pikaajaliste elanike õigusi ja parandada nende integratsiooniprotsessi.

Esiteks selgitatakse, et ELi pikaajalistel elanikel peaksid olema kodanikega samad õigused seoses eraeluaseme soetamisega. Õigus soetada eraeluase on eriti oluline, kui võtta arvesse käesoleva direktiivi põhieesmärki, milleks on ELi pikaajaliste elanike integreerimine vastuvõtvasse ühiskonda. Oma eluaseme omamise võimalus on element, mis võib soodustada nende kolmandate riikide kodanike integreerimist, kes on otsustanud ELi liikmesriigis paikseks jääda.

Teiseks kooskõlastatakse selle artikliga sotsiaalkindlustuse määratlus ning pensionide ja perehüvitiste ekspordi õigus kõige hiljutisemate seadusliku rände direktiivide sätetega. Eelkõige viidatakse sotsiaalkindlustuse määratlusega seoses määrusele (EÜ) nr 883/2004 (lõike 1 punkt d); Kooskõlas teiste seadusliku rände direktiividega peaksid ELi pikaajalised elanikud või nende ülalpidamisel olnud isikud, kes asuvad elama kolmandasse riiki, saama seadusest tulenevaid pensione samadel tingimustel ja samal määral kui asjaomase liikmesriigi kodanikud, kui nad asuvad elama kolmandasse riiki (lõige 6).

Lõpuks antakse ettepanekuga ELi pikaajalistele elanikele võrdne juurdepääs sotsiaalkaitsele ja sotsiaalabile, võttes liikmesriikidelt võimaluse piirata seda juurdepääsu põhihüvitistega.

Artikkel 13

Selle artikliga nähakse ette eeskirjad, mis tagavad tugevdatud kaitse ELi pikaajaliste elanike seaduslikku riigis viibimist lõpetavate otsuste eest. Artikli sõnastust tuleb muuta, võttes arvesse asjaolu, et alates direktiivi 2008/115/EÜ vastuvõtmisest on liikmesriikides ühised eeskirjad riigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise nõuete ja menetluste kohta. Tugevdatud kaitse seisneb selles, et ELi pikaajaliste elanike seadusliku riigis viibimise lõpetamise võimalus piiratakse üksnes juhtudega, kui nad on tegelikult ja piisavalt suureks ohuks avalikule korrale või avalikule julgeolekule. Lisaks nähakse ette, et ELi pikaajaliste elanike seaduslikku riigis viibimist lõpetavad otsused ei tohiks põhineda majanduslikel kaalutlustel.

Artikkel 14

Selle artikliga nähakse ette, et liikmesriikidel on õigus väljastada paralleelselt ELi pikaajalise elamisloaga alalisi või tähtajatuid riiklikke elamislube. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanek sisaldab siiski uusi sätteid, mille eesmärk on tagada ELi pikaajalise elamisloa ja riiklike alaliste elamislubade puhul võrdsed tingimused, nii et kolmandate riikide kodanikel oleks kahe loa vahel tegelik valik. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et integratsiooni- ja sissetulekunõuded ELi staatuse saamiseks ei oleks rangemad kui riikliku staatuse saamise nõuded (artikli 5 lõige 3); ELi lubade taotlejad maksaksid oma taotluste läbivaatamise eest sama suuri lõive kui riiklike lubade taotlejad (artikkel 11); ELi pikaajalise elaniku staatuse omajatel ei oleks väiksemad menetlustagatised ja õigused kui alaliste või tähtajatute riiklike elamislubade omajatel (artikli 10 lõige 3, artikli 12 lõige 8, artikli 15 lõige 6); ELi pikaajalise

elamisloa puhul toimuks samal tasemel teavitamis-, edendamis- ja reklaamitegevuse nagu alaliste või tähtajatute riiklike elamislubade puhul (artikkel 27); ELi pikaajalist elamisluba taotlevate alalise või tähtjatu riikliku loa omajate suhtes kohaldataks lihtsustatud menetlust (artikli 7 lõige 4).

Artikkel 15

See artikkel sisaldab uusi sätteid ELi pikaajaliste elanike perekonna taasühinemise hõlbustamiseks erandina direktiivi 2003/86/EÜ üldnormidest. Eelkõige ei tohiks liikmesriigid perekonna taasühinemise suhtes kohaldada integratsiooniga seotud tingimusi, sest ELi pikaajalised elanikud ja nende pereliikmed loetakse vastuvõtvasse ühiskonda integreerituks, ega pereliikmete tööturule juurdepääsuga seotud tähtaegu.

Lisaks nähakse selle artikliga ette erinormid sellistele ELi pikaajaliste elanike lastele, kes on sündinud või lapsendatud ELi pikaajalise elamisloa väljastanud liikmesriigi territooriumil, ELi pikaajalise elaniku staatuse andmise kohta, mida ei reguleerita praegu ühegi ELi õigusaktiga. Kuna perekonnaelu tuleks austada ja selle kaitse on ELi pikaajaliste elanike integreerimise oluline element, peaksid nende lapsed, kes on sündinud või lapsendatud ELi pikaajalise elamisloa väljastanud ELi liikmesriigi territooriumil, saama selles liikmesriigis automaatselt ELi pikaajalise elaniku staatuse, ilma et kohaldataks riigis eelneva elamise nõuet.

III PEATÜKK. ELAMINE TEISTES LIIKMESRIIKIDES

Artiklid 16–18

Nende artiklitega nähakse ette ELi pikaajaliste elanike ja nende pereliikmete ELi-sisese liikuvuse peamised eeskirjad ja tingimused. Käesoleva uuesti sõnastatud direktiivi ettepaneku eesmärk on hõlbustada ELi-sisest liikuvust, kõrvaldades mitu selle senist takistust. Eelkõige ei tohiks teisel liikmesriigil enam olla õigust kontrollida tööturu olukorda, kui ta vaatab läbi ELi pikaajaliste elanike taotlusi tegeleda majandustegevusega palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, ning juba kehtivad kvoodid teistesse liikmesriikidesse elama asuvatele ELi pikaajalistele elanikele tuleks kaotada. Lisaks sellele peaks ELi pikaajalistel elanikel olema õigus esitada taotlus veel esimeses liikmesriigis elades ning asuda tööle või õppima hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Kui ELi pikaajalised elanikud taotlevad elamisluba teises liikmesriigis, et töötada reguleeritud kutsealal, tuleks nende kutsequalifikatsiooni tunnustada samal viisil kui vaba liikumise õigust kasutavate liidu kodanike puhul kooskõlas direktiiviga 2005/36/EÜ ning muu kohaldatava liidu ja siseriikliku õigusega.

Artiklid 19–20

Nendes artiklites sätestatakse, et teine liikmesriik võib elamisloa taotluse rahuldamata jätta avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvaterviseiga seotud põhjustel, nagu on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud. Artikliga 20 kooskõlastatakse mõiste „oht rahvatervisele“ määratlus kõige hiljutisemate seadusliku rände direktiivide sätetega ristviitega Schengeni piirieskirjadele.

Artikkel 21

Selle artikliga nähakse ette teises liikmesriigis elamisõiguse saamise haldusmenetlused, mis sarnanevad direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud menetlustele. Uuesti sõnastatud direktiivi ettepanek sisaldab lühemat tähtaega (90 päeva + 30 päeva erakorralistel asjaoludel) kooskõlas

kõige hiljutisemate seadusliku rände direktiividega ning lubab pereliikmetel iseseisva elamisloa saamiseks erandina direktiivist 2003/86/EÜ liita eri liikmesriikides elatud perioodid.

Artiklid 22–23

Nende artiklitega nähakse ette eeskirjad rahvusvahelise kaitse saajate ELi pikaajalise elamisloa muudatuste kohta ja liikuvusega seotud menetluslikud tagatised, mis on juba sätestatud direktiivis 2003/109/EÜ, mida on muudetud direktiiviga 2011/51/EL.

Artikkel 24

Selles artiklis sätestatakse, et kui ELi pikaajalised elanikud ja nende pereliikmed saavad õiguse elada teises liikmesriigis, tuleks neid kohelda teise liikmesriigi kodanikega võrdselt samades valdkondades ja samadel tingimustel, nagu on osutatud ettepaneku artiklis 12. Sellega parandatakse teises liikmesriigis elavate ELi pikaajaliste elanike ja nende pereliikmete juurdepääsu tööturule, võttes liikmesriikidelt võimaluse seda juurdepääsu esimesel 12 kuul piirata. Tagamaks, et teises liikmesriigis elamise kriteeriumid on endiselt täidetud, tuleks teisel liikmesriigil siiski lubada nõuda, et ELi pikaajalised elanikud ja nende pereliikmed teataksid pädevatele asutustele mis tahes muutustest seoses tööandja või majandustegevusega.

Artikkel 25

Selle artikliga nähakse ette elaniku staatuse teises liikmesriigis kehtetuks tunnistamist ja esimese liikmesriigi tagasivõtmiskohustust käsitlevad eeskirjad, mis on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud, kuid tehakse mitu muudatust, mille eesmärk on tagada kooskõla tagasisaatmisdirektiiviga 2008/115/EÜ, milles on sätestatud ühised nõuded ja menetlused, mida kohaldatakse liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel.

Artikkel 26

Selle artikliga määratakse kindlaks, et teises liikmesriigis elavatele ELi pikaajalistele elanikele tuleks anda võimalus saada teises liikmesriigis ELi pikaajalise elaniku staatus samadel tingimustel, mis on selle saamiseks nõutavad esimeses liikmesriigis. Ühes ELi liikmesriigis juba integreeritud isikute integreerimise kiirendamiseks teises liikmesriigis nähakse uuesti sõnastatud direktiivi ettepanekuga ette, et nõutav teises liikmesriigis elamise periood peaks olema kolm aastat. Teises liikmesriigis ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks ei peaks olema võimalik liita eri liikmesriikides elatud perioode.

Teine liikmesriik peaks siiski saama vabalt otsustada, kas anda ELi pikaajalistele elanikele, kes ei ole palgatöötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad, või nende pereliikmetele sotsiaalabi või õppetoetustest või õppelaenudest koosnevat toimetulekutoetust õpinguteks, sealhulgas kutseõppeks, enne kui nad on tema territooriumil seaduslikult ja pidevalt elanud vähemalt viis aastat, võttes arvesse, et liidu kodanikele, kes on kasutanud vaba liikumise õigust muus rollis kui palgatöötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana kooskõlas direktiiviga 2004/38/EÜ või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 21, või nende pereliikmetele võidakse samuti keelduda selliseid hüvitisi andmast, enne kui nad saavad pärast viieaastast seaduslikku ja pidevat elamist alalise elamisõiguse.

Teine liikmesriik võib anda ELi pikaajalistele elanikele sellist abi enne viieaastase seadusliku ja pideva elamise nõude täitmist, tingimusel et ta tagab sama kohtlemise liidu kodanikele, kes kasutavad vaba liikumise õigust kooskõlas direktiiviga 2004/38/EÜ või Euroopa Liidu

toimimise lepingu artikliga 21 (muud kui palgatöötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad või sellise staatuse säilitanud isikud), ja nende pereliikmetele ning kolmandate riikide kodanikele, kellel on liidu kodanikega samaväärne vaba liikumise õigus ühelt poolt liidu ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise kokkuleppe alusel, ja nende pereliikmetele.

Kui ELi pikaajaline elanik on lõpetanud töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise enne, kui on täitunud viis aastat seaduslikku ja pidevat elamist selles liikmesriigis, ja kui tal ei ole enda ja oma pereliikmete jaoks piisavat sissetulekut ega üldist ravikindlustust, et mitte koormata põhjendamatult teise liikmesriigi sotsiaalsüsteemi, võib tema seadusliku riigis viibimise selle alusel lõpetada, võttes arvesse, et liidu kodanikud, kes on kasutanud vaba liikumise õigust, ja nende pereliikmed võib enne, kui nad saavad pärast viieaastast seaduslikku ja pidevat elamist alalise elamisõiguse, sellises olukorras välja saata.

IV PEATÜKK. LÕPPSÄTTED

Artikkel 27

Kooskõlas kõige hiljutisemate seadusliku rände direktiividega kehtestatakse selle uue artikliga liikmesriikide kohustus hõlbustada taotlejate juurdepääsu teabele ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise ja sellega kaasnevate õiguste kohta.

Artiklid 28–33

Nendes artiklites sätestatakse aruandlust, kontaktpunkte, ülevõtmist, jõustumist ja adressaate käsitlevad normid, mis on direktiivis 2003/109/EÜ juba sätestatud. Artikliga 31 nähakse ette, et pärast uuesti sõnastatud direktiivi ülevõtmistähtaja möödumist tunnistatakse direktiiv 2003/109/EÜ kehtetuks.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

2022/0134 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (uuesti sõnastatud)

☒ EUROOPA PARLAMENT JA ☒ EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa ☒ Liidu toimimise lepingut ☒ Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli ☒ 79 lõike 2 ☒ ☒ punkte a ja b ☒ ~~63 lõikeid 3 ja 4,~~

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

↓ uus

(1) Nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ³¹ on oluliselt muudetud³². Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 1
(kohandatud)

~~Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks rajamiseks näeb Euroopa Ühenduse asutamisleping ette, et võtta tuleb nii meetmeid isikute vaba liikumise tagamiseks koos nendega otseselt seotud kõrvalmeetmetega välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserände kohta kui ka meetmeid varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas.~~

³¹ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

³² Vt I lisa A osa.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 2
(kohandatud)

~~Oma erakorralisel istungil Tampères 15. ja 16. oktoobril 1999 teatas Euroopa Ülemkogu, et kolmandate riikide kodanike õiguslikku seisundit tuleks lähendada liikmesriikide kodanike omale ning et isikule, kes on teatud kindlaksmääratud aja jooksul liikmesriigis seaduslikult elanud ja kellel on pikaajaline elamisluba, tuleks selles liikmesriigis anda kogum ühtseid õigusi, mis on võimalikult lähedased EL kodanike õigustele.~~

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 3

- (2) Käesolev direktiiv austab põhiõigusi ning peab kinni põhimõtetest, mida tunnustab eelkõige inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta.
-

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 4
(kohandatud)

- (3) ☒ ELi ☒ liikmesriigis pikaajaliselt elavate kolmandate riikide kodanike integratsioon edendab oluliselt majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, mis on ~~ühenduse~~ ☒ liidu ☒ asutamislepingus sätestatud põhieesmärk.
-

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 5

- (4) Liikmesriigid peaksid käesoleva direktiivi sätteid jõustama, diskrimineerimata soo, rassi, nahavärvi, rahvuse või ühiskondliku päritolu, geneetiliste eripärade, keeleoskuse, usu või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, õnne, sünni, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse põhjal.
-

↓ 2011/51/EL põhjendused 2 ja 4
(kohandatud)

- (5) Võimalus omandada liikmesriigis ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatus pärast teava aja möödumist on oluline osa rahvusvahelise kaitse saajate täielikust integreerimisest nende elukohaliikmesriiki. Rahvusvahelise kaitse saajatel peaks seega olema võimalik omandada ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatus neile rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriigis samadel tingimustel kui muudel kolmandate riikide kodanikel.
-

↓ uus

- (6) Kolmandate riikide kodanikele, kellel on ELi õiguse kohaselt vaba liikumise õigus, tuleks anda ELi pikaajalise elaniku staatus samade õigusnormide kohaselt kui mis tahes teistele käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele. Õigused, mille sellised kolmandate riikide kodanikud saavad ELi pikaajalise elaniku staatuse omanikena, ei tohiks piirata õigusi, mis neil võivad olla

direktiivi 2004/38/EÜ³³ alusel. Kõik käesoleva direktiivi sätted vaba liikumise õigusega isikute kohta peaksid kehtima ka kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on liidu ja selle liikmesriikide ning kolmandate riikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel liidu kodanikega samaväärsed vaba liikumise õigused.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 6
(kohandatud)

- (7) ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse saamise põhikriteeriumiks peaks olema liikmesriigi territooriumil elamise kestus. Elamine peaks olema seaduslik ja pidev, et isik võiks näidata, et ta on riigiga püsivad sidemed loonud. Tuleks ette näha teatud paindlikkus, et saaks arvesse võtta olukordi, kus isik peab ajutiselt riigist lahkuma.

↓ uus

- (8) ELi pikaajalise elaniku staatuse kuritahtliku omandamise ohu ärahoidmiseks tuleks tagada, et seadusliku ja pideva riigis elamise nõude täitmist jälgitakse nõuetekohaselt kõigi kolmandate riikide kodanike kategooriate puhul. Kõnealune oht on eriti asjakohane nende kolmandate riikide kodanike puhul, kes on saanud elamisloa liikmesriigis tehtud mis tahes liiki investeringu tõttu, sest selliste elamislubade väljaandmisel ei nõuta alati pidevat füüsilist kohalolekut liikmesriigis või nõutakse üksnes seda, et investor oleks liikmesriigis kohal piiratud aja jooksul. Kirjeldatud ohu ärahoidmiseks peaksid liikmesriigid jõulisemalt kontrollima seadusliku ja pideva riigis elamise nõude täitmist, pidades eeskätt silmas juhtumeid, kui ELi pikaajalise elaniku staatuse taotleja on kolmanda riigi kodanik, kes elab liikmesriigis vastutasuks mis tahes liiki investeringu eest, sealhulgas kapitalisiirete, kinnisasjade ostmise või üürimise, riigivõlakirjadesse investeerimise, äriühingutesse investeerimise, avalike hüvedega seotud tegevuse heaks annetamise või rahastamise ning riigieelarvesse tehtavate maksete eest.

- (9) ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks nõutav elamisperiood tuleks veeta samas liikmesriigis kui see, kus esitati taotlus. Kolmandate riikide kodanike ELi-sisese liikuvuse edendamiseks peaksid liikmesriigid lubama kolmandate riikide kodanikel eri liikmesriikides veedetud elamisperioode liita. Selleks et vähendada investoritele elamisloa andmise kavade atraktiivsust ja võtta arvesse asjaolu, et see elamislubade kategooria ei ole kõigis liikmesriikides reguleeritud, ei tohiks liikmesriigid elamisperioodide liitmisel võtta arvesse elamisperioode, mille aluseks on teises liikmesriigis mis tahes liiki investeringu tõttu antud elamisluba.

- (10) ELi pikaajalise elaniku staatuse andmisel tuleks arvesse võtta liidu või siseriikliku õiguse alusel välja antud pikaajalise viisa või elamisloa omaniku mis tahes elamisperioode, sealhulgas elamisperioode käesoleva direktiivi kohaldamisalasse mittekuulvas staatuses või olukorras, näiteks elamine õppimise või kutseõppe

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

eesmärgil, riikliku või ajutise kaitse saajana või algselt üksnes ajutistel alustel. Kui asjaomane kolmanda riigi kodanik on saanud elamisloa, mis võimaldab talle anda ELi pikaajalise elaniku staatuse, tuleks neid perioode ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks nõutava elamisperioodi arvutamisel täielikult arvesse võtta, tingimusel et kogu riigis viibimine on olnud seaduslik ja pidev.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 7
(kohandatud)
⇒ uus

- (11) Selleks et saada ELi pikaajalise elaniku staatus, peaksid kolmandate riikide kodanikud tõendama, et neil on piisav sissetulek ja ravikindlustus, et vältida liikmesriigi koormamist. ⇒ Liikmesriigid võivad määrata teatava summa võrdlussummaks, kuid nad ei tohi kehtestada minimaalset sissetulekut, millest väiksema summa korral kõik ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlused tagasi lükatakse, ilma iga taotleja olukorda konkreetselt hindamata. ⇐ Stabiilse ja korrapärase sissetuleku omamist hinnates võivad liikmesriigid arvesse võtta selliseid tegureid nagu sissemaksed pensionisüsteemi ja maksukohustuste täitmine. ⇒ Sissetuleku mõiste ei peaks puudutama üksnes ELi pikaajalise elaniku staatuse taotleja enda sissetulekut, vaid see võib hõlmata ka vahendeid, mille kolmas isik on andnud selle taotleja käsutusse, tingimusel et asjaomase taotleja individuaalset olukorda arvestades peetakse seda sissetulekut stabiilseks, korrapäraseks ja piisavaks. ⇐

↓ uus

- (12) Liikmesriikidel peaks olema võimalik nõuda ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlejatelt integratsioonitingimuste täitmist, näiteks nõuda integratsiooni- või keeleksami sooritamist. Selle nõude rakendamise vahendid ei tohiks siiski ohustada kolmandate riikide kodanike integratsiooni edendamise eesmärki, eelkõige selles osas, mis puudutab integratsioonieksami sooritamiseks vajalike teadmiste taset, selleks eksamiks valmistumiseks vajalike kursuste ja materjalide kättesaadavust, kolmandate riikide kodanikelt selleleksamile pääsemiseks nõutavate registreerimistasude summat või konkreetse isikuga seotud asjaolusid, nagu vanus, kirjaoskamatus või haridustase.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 8
(kohandatud)

- (13) Kolmandate riikide kodanikud, kes soovivad saada ja omada ELi pikaajalise elaniku staatust, ei või kujutada ohtu avalikule korrale või julgeolekule. Mõiste "avalik kord" võib hõlmata süüdimõistmist tõsise kuriteo eest.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 9
(kohandatud)

- (14) Majanduslikud kaalutlused ei tohiks olla aluseks ELi pikaajalise elaniku staatuse andmisest keeldumisel ning neid ei ~~tohi~~ tohiks lugeda asjaomaseid tingimusi mõjutavaks.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 10
(kohandatud)

- (15) Tuleks ette näha õigusnormide kogum, mis reguleerib ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluste läbivaatamise korda. See kord peaks olema tõhus ja juhitav, võttes arvesse liikmesriikide haldusametuste tavalist töökoormust, ning samuti läbipaistev ja õiglane, et asjaomastel isikutel oleks vajalik õiguskindlus. See kord ei tohiks kujuneda vahendiks, millega takistada elamiseõiguse kasutamist.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 11
(kohandatud)

- (16) ELi pikaajalise elaniku staatuse saamist tuleks tõendada ELi pikaajalise elamisloaga, mis võimaldab asjaomastel isikutel oma õiguslikku seisundit lihtsalt ja koheselt tõendada. Sellised elamisload peaksid ka vastama rangetele tehnilistele nõuetele, eriti järeletegemist ja võltsimist välistavate kaitsemeetmete osas, et vältida kuritarvitusi liikmesriigis, kus staatus on saadud, ja liikmesriikides, kus elamiseõigust kasutatakse.

↓ uus

- (17) Edendamaks ELi pikaajaliste elanike korduvrännet, eeskätt selleks, et võimaldada neil investeerida oma päritoluriiki ning jagada liidus omandatud teadmisi ja oskusi, aga ka selleks, et naasta isiklike ja perekondlike asjaolude tõttu ajutiselt oma päritoluriiki, peaks ELi pikaajalistel elanikel olema lubatud liidu territooriumilt järjest ära olla kuni 24 kuud, ilma et nad kaotaksid oma ELi pikaajalise elaniku staatuse. Pikema äraoleku tarbeks peaksid liikmesriigid kehtestama lihtsustatud korra ELi pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamiseks.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 12
(kohandatud)

- (18) Selleks et ELi pikaajalised elanikud saaksid tõhusalt integreeruda ühiskonda, kus nad elavad, tuleb ELi pikaajalisi elanikke kohelda võrdselt liikmesriigi kodanikega paljudes majanduslikes ja sotsiaalsetes küsimustes käesolevas direktiivis määratletud asjakohastel tingimustel.

↓ 2011/51/EL põhjendus 7
(kohandatud)

- (19) Rahvusvahelise kaitse saajate võrdne kohtlemine liikmesriigis, kes andis neile rahvusvahelise kaitse, ei tohiks piirata õiguste ja soodustuste kohaldamist, mis on tagatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/95/EL³⁴ ning 28.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

juuli 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooniga, mida on muudetud 31. jaanuaril 1967. aastal New Yorgis allkirjastatud protokolliga (edaspidi „Genfi konventsioon”).

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 13
(kohandatud)

~~Sotsiaalabi puhul tuleb võimalust, et pikaajaliste elanike hüvitised piiratakse üksnes põhitootustega, mõista nii, et põhihüvitised hõlmavad vähemalt minimaalset sissetulekutoetust ja abi haiguse, raseduse, vanemlike kohustuste täitmise ja pikaajalise hooldusvajaduse juhtudel. Selliste hüvitiste andmise vormid nähakse ette siseriiklikus õiguses.~~

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 14
(kohandatud)

~~Liikmesriikidele peab jääma kohustus anda alacalistele võimalus koolis käia samadel tingimustel nagu oma kodanikele.~~

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 15
(kohandatud)

~~Kutseõppe valdkonnas antava "õppetoetuse" mõiste ei hõlma sotsiaalabiskeemide abil rahastatavaid meetmeid. Õppetoetuste saamine võib sõltuda asjaolust, et isik, kes sellist toetust taotleb, täidab pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimused. Õppetoetuste andmisel võivad liikmesriigid arvesse võtta asjaolu, et liidu kodanikud võivad sedasama eelist kasutada oma päritoluriigis.~~

↓ uus

(20) Kolmandate riikide kodanike kutsekvalifikatsiooni, mis on saadud teises liikmesriigis, tuleks tunnustada samal viisil kui liidu kodanike oma. Kolmandas riigis saadud kvalifikatsiooni tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/36/EÜ³⁵ kohaselt. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriigi õiguses sätestatud tingimusi reguleeritud kutsealadel tegutsemiseks.

(21) Käesolevas direktiivis tuleks arvesse võtta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/115/EÜ³⁶ kehtestatud ühiseid nõudeid ja korda liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 16
(kohandatud)

(22) ELi pikaajalistel elanikel peaks olema tugevdatud kaitse väljasaatmise vastu otsuste vastu, millega lõpetatakse nende seaduslik riigis viibimine . See kaitse põhineb Euroopa Inimõiguste Kohtu otsustes kindlaks määratud kriteeriumidele.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

~~Selleks et tagada kaitse väljasaatmise vastu~~, Liikmesriigid peaksid ette nägema tõhusad õiguskaitsevahendid selliste otsuste vastu .

↓ uus

- (23) ELi pikaajaliste elanike seadusliku riigis viibimise lõpetamise otsus ei tohiks põhineda majanduslikel kaalutlustel.

↓ 2011/51/EL põhjendus 10
(kohandatud)

- (24) Kui liikmesriik kavatseb tema juures ELi pikaajalise elaniku staatuse omandanud rahvusvahelise kaitse saaja seadusliku riigis viibimise mõnel käesolevas direktiivis sätestatud alusel ~~välja saata~~ lõpetada ning ta tagasi saata , peaks kõnealuse isiku suhtes kehtima kaitse tagasisaatmise vastu, mis on tagatud direktiiviga 2011/95/EL ja Genfi konventsiooni artikliga 33. Sel eesmärgil on vaja ette näha, et kui isikule on antud rahvusvaheline kaitse muus liikmesriigis kui see, kus ta hetkel pikaajalise elanikuna elab, võib ~~seisakut välja saata~~ temalt nõuda, et ta läheks üksnes sellesse liikmesriiki, kes talle rahvusvahelise kaitse andis, ning et kõnealune liikmesriik on kohustatud selle isiku tagasi võtma, välja arvatud juhul, kui tagasisaatmine on direktiivi 2011/95/EÜ kohaselt lubatud. Samu kaitsemeetmeid tuleks kohaldada rahvusvahelise kaitse saaja suhtes, kes elab teises liikmesriigis, kuid ei ole seal veel omandanud ELi pikaajalise elaniku staatust.

↓ 2011/51/EL põhjendus 11
(kohandatud)

- (25) Kui rahvusvahelise kaitse saaja ~~väljasaatmine~~ tagasisaatmine väljapoole liidu territooriumi on direktiivi 2011/95/EÜ kohaselt lubatud, peaksid liikmesriigid olema kohustatud tagama, et kogu teave saadakse asjakohastest allikatest, sealhulgas vajaduse korral sellest liikmesriigist, kes rahvusvahelise kaitse andis, ja et seda hinnatakse põhjalikult tagamaks, et otsus kõnealuse kaitse saaja ~~väljasaatmiseks~~ tagasisaatmiseks on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 4 ja artikli 19 lõikega 2.

↓ uus

- (26) Et toetada ELi pikaajaliste elanike paremat integreerimist, tuleks kehtestada õigusnormid, mis käsitlevad soodsaid tingimusi perekonna taasühinemiseks ja abikaasade tööle pääsuks. Seega tuleks ette näha konkreetsed erandid nõukogu direktiivist 2003/86/EÜ. Perekonna taasühinemise suhtes ei tohiks kohaldada integratsiooniga seotud tingimusi, sest ELi pikaajalisi elanikke ja nende perekondi loetakse vastuvõtvasse ühiskonda integreerunuks.

- (27) Pereelu tuleks austada ja selle kaitse on ELi pikaajaliste elanike integreerimise oluline element, mistõttu peaksid ELi pikaajaliste elanike lapsed, kes on sündinud või lapsendatud selle ELi liikmesriigi territooriumil, kes on andnud asjaomasele ELi pikaajalisele elanikule ELi pikaajalise elamisloa, saama selles liikmesriigis automaatselt ELi pikaajalise elaniku staatuse, ilma et nende suhtes kehtiks selles riigis eelnevalt elamise nõue.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 17
(kohandatud)
⇒ uus

- (28) ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimuste ühtlustamine edendab liikmesriikide vastastikust usaldust. ⇒ Käesolev direktiiv ei tohiks siiski piirata liikmesriikide õigust anda välja muid alalise või piiramatu tähtajaga elamislube kui ELi pikaajaline elamisluba. ⇐ ~~Teatud liikmesriigid annavad alalise või piiramatu tähtajaga elamislube soodsamatel tingimustel, kui on ette nähtud käesolevas direktiivis. EÜ asutamislepinguga ei välistata võimalust kohaldada soodsamaid siseriiklikke sätteid. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks siiski ette näha, et soodsamatel tingimustel antud elamisload ei anna~~ ⇒ Sellised riiklikud elamisload ei tohiks anda ⇐ õigust elada teistes liikmesriikides.

↓ uus

- (29) Liikmesriigid peaksid tagama, et ELi pikaajalise elamisloa ja alalise või piiramatu tähtajaga riikliku elamisloa omanike suhtes kehtivad menetlusõiguse ja võrdsed kohtlemise õiguse, menetluste ja teabe kättesaadavuse seisukohast võrdsed tingimused. Eeskätt peaksid liikmesriigid tagama, et ELi pikaajalistele elanikele ja nende pereliikmetele antavate menetluslike tagatiste ja õiguste tase ei ole madalam kui alalise või piiramatu tähtajaga riikliku elamisloa omaniku menetluslike tagatiste ja õiguste tase. Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et ELi pikaajalise elamisloa taotlejad ei pea oma taotluse menetlemise eest maksma kõrgemat tasu kui riikliku elamisloa taotlejad. Liikmesriikide teavitus-, edendus- ja reklaamitegevus peaks ELi pikaajaliste elamislubade puhul olema samal tasemel kui alalise või piiramatu tähtajaga riiklike elamislubade puhul, näiteks puudutab see riiklikel veebisaitidel seadusliku rände kohta esitatud teavet ja teavituskampaaniaid ning pädevatele rändeasutustele pakutavaid koolitusprogramme.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 18
⇒ uus

- (30) ⇒ Hõlbustada tuleks ELi pikaajaliste elanike elamist teistes liikmesriikides. ⇐ Nende tingimuste kindlaksmääramine, mille alusel ELi pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanikud saavad õiguse elada teises liikmesriigis, edendab siseturu rajamist alana, kus on tagatud isikute vaba liikumine. ~~See võiks ka olla oluline liikuvust mõjutav tegur eelkõige liidu tööturul.~~ ⇒ Ühes liikmesriigis juba ELi pikaajalise elaniku staatuse saanud kolmandate riikide kodanike kutsealast ja geograafilist liikuvust tuleks pidada oluliseks teguriks tööturu tõhususe suurendamisel kogu liidus, oskuste nappuse probleemi lahendamisel ja piirkondliku tasakaalustamatuse vähendamisel. ⇐

↓ 2011/51/EL põhjendus 5

- (31) Pidades silmas rahvusvahelise kaitse saajate õigust elada muudes liikmesriikides kui see, kes neile rahvusvahelise kaitse andis, on vaja tagada, et kõnealused muud liikmesriigid oleksid teadlikud asjaomaste isikute rahvusvahelise kaitsega seotud taustast, nii et nad saaksid täita oma kohustusi seoses mittetagasisaatmise põhimõttega.

↓ 2011/51/EL põhjendus 9

- (32) Rahvusvahelise kaitse saajate kaitset käsitleva vastutuse ülekandmine jääb käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja.
-

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 19

- (33) Tuleks ette näha, et õigust elada teises liikmesriigis võib kasutada selleks, et töötada seal palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, õppida või ka elada ilma mingi majandustegevusega tegelemata.
-

↕ uus

- (34) Selleks et hõlbustada ELi pikaajaliste elanike ELi-sisest liikuvust kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana majandustegevusega tegelemise eesmärgil, ei tohiks teises liikmesriigis elamise taotlust läbi vaadates kontrollida tööturu olukorda.

- (35) Teine liikmesriik peaks saama võimaldada ELi pikaajalisel elanikul asuda tööle või õppima kohe, kui ELi pikaajaline elanik esitab käesolevas direktiivis sätestatud tähtaja jooksul teises liikmesriigis elamiseks täieliku taotluse. ELi pikaajalisel elanikul peaks olema õigus asuda tööle või õppima hiljemalt 30 päeva pärast teises liikmesriigis elamise taotluse esitamist.

- (36) Kui ELi pikaajalisel elanikul on kavas esitada teises liikmesriigis elamise taotlus, et tegutseda seal reguleeritud kutsealal, tuleks tema kutsequalifikatsiooni tunnustada samal viisil kui vaba liikumise õigust kasutavate liidu kodanike puhul vastavalt direktiivile 2005/36/EÜ ning muule kohaldatavale liidu ja liikmesriigi õigusele.
-

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 20

(kohandatud)

⇒ uus

- (37) Pereliikmetel peaks samuti olema võimalus koos ELi pikaajalise elanikuga teises liikmesriigis elada, et perekonna ühtsus säiliks ja et ELi pikaajalise elaniku elamisõigust ei piirataks. Seoses nende pereliikmetega, kellele võiks anda loa minna kaasa ELi pikaajalise elanikuga või ühineda temaga hiljem, pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu pikaajalise elaniku täiskasvanud puudega laste ja vahetult ülenevate lähisugulaste olukorrale, kui need on tema ülalpeetavad.
-

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 21

(kohandatud)

- (38) Liikmesriigil, kus ELi pikaajaline elanik kavatseb oma elamisõigust kasutada, peaks olema võimalik kontrollida, kas asjaomane isik täidab tema territooriumil elamise tingimusi. Tal peab olema ka võimalus kontrollida, kas asjaomane isik ohustab avalikku korda või julgeolekut või rahva tervist.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 22
(kohandatud)

- (39) Selleks et vältida elamisõiguse muutumist mõjutuks, tuleks ☒ ELi ☒ pikaajalisi elanikke kohelda teises liikmesriigis käesolevas direktiivis määratletud tingimustel samamoodi nagu liikmesriigis, kus nad selle staatuse said. Sotsiaalabi hüvitiste andmine ei mõjuta liikmesriigi võimalust elamisluba tühistada, kui asjaomane isik ei täida enam käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid.

↓ uus

- (40) Tagamaks, et teises liikmesriigis elamise kriteeriumid on jätkuvalt täidetud, peaks teisel liikmesriigil olema lubatud nõuda, et ELi pikaajalised elanikud ja nende pereliikmed teavitavad pädevaid asutusi kõikidest töandja või majandustegevuse muutustest. Teavitamismenetlus ei tohiks peatada asjaomaste isikute õigust jätkata majandustegevust palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana ning tööturu olukorda ei tohiks kontrollida.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 23
(kohandatud)
⇒ uus

- (41) Kolmandate riikide kodanikel peaks olema võimalus saada ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatus liikmesriigis, kuhu nad on kolinud ja otsustanud elama asuda, samasugustel ⇒ samadel ⇐ tingimustel, nagu nõuti staatuse saamiseks esimeses liikmesriigis. ⇒ Teises liikmesriigis elamise nõutav kestus peaks siiski olema kolm aastat ning eri liikmesriikides elamise perioode ei tohiks olla võimalik liita. Sellisel juhul tuleks jätta teise liikmesriigi otsustada, kas ta annab neile ELi pikaajalistele elanikele, kes ei ole töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad, või nende pereliikmetele, sotsiaalabi või õpinguteks, sealhulgas kutseõppeks antavat toimetulekutoetust, enne kui nad on tema territooriumil seaduslikult ja pidevalt elanud viis aastat, võttes arvesse, et selliste hüvede andmisest võib keelduda ka liidu kodanike puhul, kes on kasutanud vaba liikumise õigust muul viisil kui töötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ või ELi toimimise lepingu artiklile 21, või nende pereliikmete puhul, kui nad on asjaomases riigis seaduslikult ja pidevalt elanud vähem kui viis aastat. Teine liikmesriik võib otsustada anda sellist abi ELi pikaajalistele elanikele enne, kui nad on riigis seaduslikult ja pidevalt viis aastat elanud, tingimusel et ta tagab samasuguse kohtlemise liidu kodanikele, kes kasutavad vaba liikumise õigust vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ või ELi toimimise lepingu artiklile 21 ning kes ei ole töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad või sellise staatuse säilitanud isikud või nende pereliikmed, ning kolmandate riikide kodanikele, kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmandate riikide vahelise lepingu alusel samaväärne vaba liikumise õigus kui liidu kodanikel, ja nende pereliikmetele. Kui ELi pikaajaline elanik lõpetab töötamise või tegutsemise füüsilisest isikust ettevõtjana enne, kui ta on selles liikmesriigis seaduslikult ja pidevalt viis aastat elanud, ning tal ei ole iseenda ja oma pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid ja üldist ravikindlustust, võib tema seadusliku riigis viibimise lõpetada, et ta ei muutuks põhjendamatuks koormaks teise liikmesriigi sotsiaalabisüsteemile, võttes

arvesse, et vaba liikumise õigust kasutanud liidu kodaniku ja tema pereliikmed võib sellises olukorras riigist välja saata. ←

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 24
(kohandatud)

- (42) Kuna liikmesriigid ei suuda piisavas ulatuses saavutada ~~kavandatud tegevuse~~ ☒ käesoleva direktiivi ☒ eesmärke, nimelt ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse andmise ja tühistamise tingimuste, sellega kaasnevate õiguste ning ☒ ELi ☒ pikaajaliste elanike teises liikmesriigis elamise õiguse kasutamise tingimuste määramise kohta, vaid nimetatud eesmärki on selle saavutamiseks kavandatud meetmete ulatus ja mõju tõttu parem saavutada ~~ühenduse~~ ☒ liidu ☒ tasandil, võib ~~ühendus~~ ☒ liit ☒ võtta meetmeid kooskõlas ~~asutamislepingu~~ ☒ Euroopa Liidu lepingu ☒ artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalik.

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 25
(kohandatud)
⇒ uus

- (43) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ☒ („ELi leping“) ☒ ja Euroopa Liidu toimimise lepingule ☒ („ELi toimimise leping“) ☒ lisatud protokollile ☒ nr 21 ☒ (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta ☒ vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes ☒) artiklitele 1 ja 2 ning ilma et see piiraks selle protokollile artikli ☒ 3 ja ☒ 4 kohaldamist, ei osale ☒ Iirimaa ☒ ~~kõnealused liikmesriigid~~ käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

[VÕI]

[Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ☒ („ELi leping“) ☒ ja Euroopa Liidu toimimise lepingule ☒ („ELi toimimise leping“) ☒ lisatud protokollile ☒ nr 21 ☒ (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta ☒ vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes ☒) ⇒ artiklile 4a ☒ ~~artiklitele 1 ja 2~~ ning ilma et see piiraks selle protokollile artikli 4 kohaldamist, ei osale ~~kõnealused liikmesriigid~~ käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav ⇒ on Iirimaa [...] kirjaga] teatanud soovist osaleda direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.] ←

↓ 2003/109/EÜ põhjendus 26
(kohandatud)

- (44) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa ~~Ühenduse asutamislepingule~~ ☒ Liidu toimimise lepingule ☒ lisatud Taani seisukohta käsitleva protokollile ☒ nr 22 ☒ artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

↓ uus

(45) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle peaks piirduma sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.

(46) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega,

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

⇒ uus

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas direktiivis määratletakse:

a) tingimused, mille kohaselt liikmesriik võib tema territooriumil seaduslikult ⇒ ja pidevalt ⇐ elavale kolmanda riigi kodanikule anda ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse või selle staatuse tühistada, ja selle staatusega kaasnevad õigused; ning

b) ~~seda staatust omavate kolmandate riikide kodanike elamise tingimused~~ ⇒ punktis a osutatud kolmandate riikide kodanike ja nende pereliikmete riiki sisenemise ja seal elamise tingimused ja nende õigused ⇐ ~~muudes liikmesriikides kui see, kus talle pikaajalise elaniku staatus anti~~ ⇒ see liikmesriik, kes neile esimesena ELi pikaajalise elaniku staatuse andis ⇐.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik asutamislepingu artikli 17 ☒ 20 ☒ lõike 1 tähenduses;

b) „☒ ELi ☒ pikaajaline elanik“ – mis tahes kolmanda riigi kodanik, kellel on artiklites 4–7 sätestatud ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatus;

- c) „esimene liikmesriik“ – liikmesriik, kes esimesena andis kolmanda riigi kodanikule ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse;
- d) „teine liikmesriik“ – mis tahes muu liikmesriik kui see, kes esimesena andis kolmanda riigi kodanikule ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse, ning kus see pikaajaline elanik kasutab oma elamisõigust;
- e) „pereliikmed“ – kolmandate riikide kodanikud, kes elavad asjaomases liikmesriigis kooskõlas nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiviga 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta³⁷;

↓ 2011/51/EL artikli 1 lõige 1

f) „rahvusvaheline kaitse“ – rahvusvaheline kaitse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/95/EL ~~nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/83/EÜ (miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta)~~³⁸ artikli 2 punktis a määratletule;

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

g) „☒ ELi ☒ pikaajaline elaniku EL elamisloba“ – elamisloba, mille asjaomane liikmesriik annab isikule, kes on saanud ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse.

Artikkel 3

Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriigi territooriumil seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike suhtes.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmanda riigi kodaniku suhtes, kes:
 - a) elab liikmesriigis seoses õpingute või kutseõppega;
 - b) tohib liikmesriigis elada seoses ajutise kaitsega või selle alusel elamisloa taotlemisega ning ootab otsust oma staatuse kohta;

³⁷ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkti 2
alapunkt a

- c) tohib liikmesriigis elada seoses kaitsega, mis ei kujuta endast rahvusvahelist kaitset, või seoses selle alusel elamisloa taotlemisega ning ootab otsust oma staatuse kohta;
- d) on taotlenud rahvusvahelist kaitset ning kelle taotluse suhtes ei ole veel tehtud lõplikku otsust;
-

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

- e) elab riigis üksnes ajutiselt, nt *au pair*'ina, hooajatöölisena või teenusepakkuja lähetatud töötajana teenuste piiriülese pakkumise eesmärgil või olles ise teenuse piiriülene pakkuja ~~või kui tema elamisloa tähtaeg on ametlikult piiratud~~;
- f) omab õiguslikku seisundit, mis on ette nähtud 1961. aasta diplomaatiliste suhete Viini konventsiooniga, 1963. aasta konsulaarsuhete Viini konventsiooniga, 1969. aasta erimissioonide konventsiooniga või 1975. aasta Viini konventsiooniga riikide esindamise kohta suhtlemisel ülemaailmsete rahvusvaheliste organisatsioonidega.

3. Käesolev direktiiv ei piira järgmiste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist:

- a) ~~ühenduse~~ liidu või ~~ühenduse~~ liidu ja tema liikmesriikide ning kolmandate riikide vahelised kahe- ja mitmepoolsed lepingud;
- b) kahepoolsed lepingud, mille liikmesriik ja kolmas riik on sõlminud enne käesoleva direktiivi jõustumist;
-

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkti 2
alapunkt b

- c) 13. detsembri 1955. aasta elama asumist käsitlev Euroopa konventsioon, 18. oktoobri 1961. aasta Euroopa sotsiaalharta, 3. mai 1987. aasta muudetud Euroopa sotsiaalharta, 24. novembri 1977. aasta võõrtöölise õigusliku seisundi Euroopa konventsioon, 28. juuli 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni (mida on muudetud 31. jaanuaril 1967 New Yorgis allkirjastatud protokolliga) lisa lõige 11 ning 16. oktoobri 1980. aasta Euroopa leping pagulaste eest vastutuse ülekandmise kohta.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

II PEATÜKK

PIKAAJALISE ELANIKU STAATUS LIIKMESRIIGIS

Artikkel 4

Riigis elamise kestus

1. ⇒ Olenemata käesoleva artikli lõikest 3 ⇐ annavad liikmesriigid ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse kolmandate riikide kodanikele, kes on nende territooriumil elanud seaduslikult ja pidevalt viie aasta jooksul vahetult enne asjaomase taotluse esitamist.

↓ uus

2. Liikmesriigid kehtestavad asjakohased kontrollimehhanismid, et tagada riigis seadusliku ja pideva elamise nõude nõuetekohane jälgimine eeskätt taotluste puhul, mille on esitanud kolmandate riikide kodanikud, kellel on ja/või on olnud elamisluba, mis on antud mõnes liikmesriigis tehtud mis tahes liiki investeeringu tõttu.

3. Liikmesriigid lubavad kolmandate riikide kodanikel eri liikmesriikides elatud perioode liita, et täita riigis elamise kestuse nõue, tingimusel et nad on elanud vahetult enne ELi pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluse esitamist kaks aastat seaduslikult ja pidevalt selle liikmesriigi territooriumil, kus nad taotluse esitavad. Eri liikmesriikides elatud perioodide liitmisel ei võta liikmesriigid arvesse elamisperioode, mille aluseks on mõnes teises liikmesriigis mis tahes liiki investeeringu tõttu antud elamisluba.

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkti 3
alapunkt a (kohandatud)

~~14~~4. Liikmesriigid ei anna rahvusvahelise kaitse alusel ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatust, kui rahvusvaheline kaitse tühistatakse, lõpetatakse või kui selle uuendamisest keeldutakse vastavalt direktiivi ~~2011/95/EL~~ ~~2004/83/EÜ~~ artikli 14 lõikele 3 või artikli 19 lõikele 3.

↓ uus

5. Kui asjaomane kolmanda riigi kodanik on saanud elamisloa, mis võimaldab talle anda ELi pikaajalise elaniku staatuse, võetakse lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel arvesse liidu või siseriikliku õiguse alusel välja antud pikaajalise viisa või elamisloa omaniku mis tahes elamisperioode, sealhulgas artikli 3 lõike 2 punktidega a, b, c ja e reguleeritud juhtumeid.

↓ 2003/109/EÜ

~~2. Lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel ei võeta arvesse artikli 3 lõike 2 punktides e ja f osutatud põhjustel veedetud elamisperioode.~~

~~Artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud juhtudel, kui kolmanda riigi kodanik on saanud elamise õiguse, mis võimaldab tal taotleda pikaajalise elaniku staatust, võetakse lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel arvesse ainult poolt elamisperioodidest, mis on veedetud õpingute või kutseõppega seoses.~~

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkti 3
alapunkt b

Isikute puhul, kellele on antud rahvusvaheline kaitse, võetakse lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel arvesse vähemalt poolt sellest ajavahemikust, mis jääb rahvusvahelise kaitse taotluse (mille alusel anti rahvusvaheline kaitse) esitamise kuupäeva ja direktiivi [2004/83/EÜ](#)/[2011/95/EL](#) artiklis 24 osutatud elamisloa väljaandmise kuupäeva vahele, või tervet kõnealust ajavahemikku, kui see ületab 18 kuud.

↓ 2003/109/EÜ

~~36.~~ Asjaomase liikmesriigi territooriumilt äraoleku ajad ei katkesta lõikes 1 osutatud perioodi ning neid võetakse selle arvutamisel arvesse tingimusel, et nende kestus on vähem kui kuus järjestikust kuud ja need kokku ei ületa kümnet kuud lõikes 1 osutatud perioodi jooksul.

Konkreetsetel ja erakorralistel ajutistel asjaoludel ning kooskõlas siseriikliku õigusega võivad liikmesriigid aktsepteerida esimeses lõigus ettenähtust pikemaid äraolekuaegu, mis lõikes 1 osutatud perioodi ei katkesta. Sellistel juhtudel ei arvesta liikmesriigid lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel asjaomast äraolekuaega.

Erandina teisest lõigust võivad liikmesriigid lõikes 1 osutatud perioodi arvutamisel arvesse võtta äraolekuaegu, mis on seotud töölahetusega, sealhulgas piiriüleste teenuste pakkumine.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 5

⊗ ELi ⊗ pikaajalise elaniku staatuse saamise tingimused

1. Liikmesriigid nõuavad kolmandate riikide kodanikult selle tõendamist, et tal on iseenda ja tema ülalpeetavate pereliikmete jaoks:

- a) stabiilne ja korrapärane sissetulek, ⇒ , sealhulgas kolmanda isiku poolt tema käsutusse antav sissetulek, ⇐ millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemi abita ülal pidada. Liikmesriigid hindavad kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse

palkade ja pensionide miinimumtaset enne pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluse esitamist;

b) ravikindlustus, mis katab kõiki riske, mis asjaomase liikmesriigi enda kodanike puhul on üldiselt kaetud.

↓ uus

2. Lõike 1 punkti a kohaldamisel hindavad liikmesriigid stabiilset ja korrapärasest sissetulekut, võttes arvesse selle laadi ja korrapärasust, ning võivad seejuures võtta arvesse palkade ja pensionide miinimumtaset enne pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluse esitamist. Liikmesriigid võivad määrata teatava summa võrdlussummaks, kuid nad ei tohi kehtestada minimaalset sissetulekut, millest väiksema summa korral kõik ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlused tagasi lükataks, ilma iga taotleja olukorda konkreetselt hindamata.

↓ 2003/109/EÜ

32. Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õigusega nõuda kolmandate riikide kodanikelt, et need täidaksid integratsioonitingimusi.

↓ uus

4. Kui liikmesriigid annavad välja riiklikke elamislubasid vastavalt artiklile 14, ei nõua nad ELi pikaajalise elamisloa taotlejatelt rangemate sissetuleku ja integratsiooniga seotud tingimuste täitmist kui nõutakse selliste riiklike elamislubade taotlejatelt.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

Artikkel 6

Avalik kord ja julgeolek

1. Liikmesriik võib keelduda ELi pikaajalise elaniku staatuse andmisest avaliku korra ja julgeolekuga seotud põhjustel.

Asjaomast otsust tehes kaalub liikmesriik avaliku korra või julgeoleku vastu sooritatud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte, võttes asjakohaselt arvesse riigis elamise kestust ning sidemete olemasolu elukohariigiga.

2. Lõikes 1 osutatud keeldumine ei või põhineda majanduslikel kaalutlustel.

Artikkel 7

ELi pikaajalise elaniku staatuse saamine

1. ELi pikaajalise elaniku staatuse saamiseks esitab asjaomane kolmanda riigi kodanik taotluse oma elukohaliikmesriigi pädevale asutusele. Taotlusele lisatakse siseriiklikus

õigusel ettenähtud dokumentaalsed tõendid selle kohta, et taotleja täidab artiklites 4 ja 5 sätestatud tingimused, ning nõudmise korral kehtiv sõidudokument või selle tõestatud koopia.

~~Esimeses lõigus osutatud tõendid võivad sisaldada ka dokumentatsiooni elamislinna olemasolu kohta.~~

2. Pädev siseriiklik asutus esitab taotlejale kirjaliku teate otsuse kohta nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul hiljemalt kuue kuu möödumisel täieliku taotluse esitamisest. Iga selline otsus tehakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule teatavaks kooskõlas siseriiklikes õigusaktides ettenähtud teavitamismenetlusega.

~~Taotluse läbivaatamise keerukusega seotud erandlikel asjaoludel võib esimeses lõigus osutatud tähtaega pikendada.~~

↓ uus

Kui taotlusega seoses esitatud dokumendid või teave on ebapiisavad või puudulikud, teavitavad pädevad asutused taotlejat lisadokumentidest või -teabest, mis tuleb esitada, ja annavad nende esitamiseks mõistliku tähtpäeva. Esimeses lõigus osutatud tähtaja kulgemine peatatakse seniks, kuni ametiasutused on saanud nõutavad lisadokumentid või -teabe. Kui nõutavaid lisadokumente või -teavet ettenähtud tähtaja jooksul ei esitata, võib taotluse tagasi lükata.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

~~Lisaks sellele a~~ Asjaomast isikut tuleb teavitada tema õigustest ja kohustustest, mis tulenevad käesolevast direktiivist.

Käesolevas sättes ettenähtud tähtaja jooksul otsuse tegemata jätmisest tulenevad tagajärjed määratakse kindlaks asjaomase liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.

3. Kui artiklites 4 ja 5 sätestatud tingimused on täidetud ja isik ei kujuta ohtu artikli 6 tähenduses, annab asjaomane liikmesriik asjaomasele kolmanda riigi kodanikule ELi pikaajalise elaniku staatuse.

↓ uus

4. Kui ELi pikaajalise elamisloa taotlus puudutab kolmanda riigi kodanikku, kellel on sama liikmesriigi poolt vastavalt artiklile 14 välja antud riiklik elamisluba, ei nõua see liikmesriik taotlejalt tõendeid selle kohta, et artikli 5 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimused on täidetud, kui nende tingimuste täitmist on juba kontrollitud seoses riikliku elamisloa taotlusega.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

Artikkel 8

ELi pikaajaline elaniku ~~EL~~ elamisluba

1. ELi pikaajalise elaniku staatuse on alaline, kui artiklis 9 ei ole ette nähtud teisiti.

2. Liikmesriigid annavad ELi pikaajalistele elanikele ELi pikaajalise elaniku ~~EL~~ elamisloa. Elamisluba kehtib vähemalt viis aastat; see on vajaduse korral taotluse alusel automaatselt pikendatav.

3. ELi pikaajaline elaniku ~~ELi~~ elamisluba ~~võidakse välja anda kas kleebisena või eraldi dokumendina. See antakse välja vastavalt õigusnormidele ja standardmudelile, mis on sätestatud nõukogu 13. juuni 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks~~³⁹. Rubriiki „loa liik“ kirjutab liikmesriik „ ELi pikaajaline elanik ~~EL~~“.

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 4
(kohandatud)

4. Kui liikmesriik annab ~~pikaajalise elaniku~~ ELi pikaajalise elamisloa välja kolmanda riigi kodanikule, kellele ta on andnud rahvusvahelise kaitse, kannab ta kõnealuse ~~pikaajalise elaniku ELi~~ elamisloa rubriiki „Märkused” järgmise märkuse: „Rahvusvahelise kaitse andis [liikmesriik] [kuupäev]”.

5. Kui teine liikmesriik annab ~~pikaajalise elaniku~~ ELi pikaajalise elamisloa välja kolmanda riigi kodanikule, kellele on ~~pikaajalise elaniku~~ ELi pikaajalise elamisloa, mis sisaldab lõikes 4 osutatud märkust, juba andnud muu liikmesriik, lisab teine liikmesriik enda väljaantavale ~~pikaajalise elaniku~~ ELi pikaajalisele elamisloale sama märkuse.

Enne kui teine liikmesriik lisab lõikes 4 osutatud märkuse, taotleb ta kõnealuses märkuses nimetatud liikmesriigilt teavet selle kohta, kas ELi pikaajaline elanik on endiselt rahvusvahelise kaitse saaja. Märkuses nimetatud liikmesriik vastab ühe kuu jooksul pärast teabetaotluse kättesaamist. Kui rahvusvaheline kaitse on lõpliku otsusega ära võetud, siis teine liikmesriik kõnealust märkust ei lisa.

6. Kui vastutus ELi pikaajalise elaniku rahvusvahelise kaitse eest kanti kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste õigusaktidega või siseriikliku õigusega üle teisele liikmesriigile pärast lõikes 5 osutatud ~~pikaajalise elaniku~~ ELi pikaajalise elamisloa väljaandmist, teeb teine liikmesriik lõikes 4 osutatud märkuses vastava muudatuse kolme kuu jooksul pärast vastutuse ülekandmist.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 9

Staatuse tühistamine või kaotamine

1. ELi ~~p~~pikaajalisel elanikul ei ole enam õigust ELi pikaajalise elaniku staatusele järgmistel juhtudel:

a) tuvastatakse, et ELi pikaajalise elaniku staatus on saadud pettuse teel;

³⁹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

b) ~~rakendatakse väljasaatmist~~ vastu võetakse otsus lõpetada seaduslik riigis viibimine artikli ~~1342~~ tingimuste kohaselt;

c) isiku äraolek ~~ühenduse~~ liidu territooriumilt kestab ~~12~~ ⇒ 24 järjestikust kuud.

2. Erandina lõike 1 punktist c võivad liikmesriigid ette näha, et ~~12~~ teatavatel konkreetsetel või erakorralistel asjaoludel ~~või teatud konkreetsetel või erakorralistel asjaoludel toimuv äraolek~~ ei põhjusta ⇒ 24 järjestikust kuud ületav äraolek staatuse tühistamist või kaotamist.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et ELi pikaajalisel elanikul ei ole enam õigust ELi pikaajalise elaniku staatusele juhul, kui ta kujutab ohtu avalikule korrale või julgeolekule, arvestades tema sooritatud õigusrikkumise kaalu, kuid selline oht ei ole ~~väljasaatmise~~ tema artikli ~~1342~~ kohase seadusliku riigis viibimise lõpetamise põhjuseks.

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 5
(kohandatud)

~~43a.~~ Liikmesriigid võivad ELi pikaajalise elaniku staatuse tühistada, kui rahvusvaheline kaitse tühistatakse, lõpetatakse või kui selle uuendamisest keeldutakse vastavalt direktiivi ~~2004/83/EÜ~~ 2011/95/EL artikli 14 lõikele 3 või artikli 19 lõikele 3, kui pikaajalise elaniku staatus omandati rahvusvahelise kaitse alusel.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

54. Pikaajalisel elanikul, kes on elanud teises liikmesriigis III peatüki kohaselt, ei ole enam õigust ELi pikaajalise elaniku staatusele, mis on saadud esimeses liikmesriigis, kui seesama staatus on antud teises liikmesriigis artikli ~~2623~~ kohaselt.

Pärast kuueaastast äraolekut selle liikmesriigi territooriumilt, kes andis ELi pikaajalise elaniku staatuse, ei ole asjaomasel isikul igal juhul enam õigust ELi pikaajalise elaniku staatusele nimetatud liikmesriigis.

Erandina teisest lõigust võib asjaomane liikmesriik ette näha, et konkreetsetel põhjustel võib ELi pikaajaline elanik oma staatuse nimetatud liikmesriigis säilitada, kui äraoleku aeg on kestnud üle kuue aasta.

↓ uus

Asjaomased liikmesriigid võivad vahetada teavet, et kontrollida staatuse kaotamist või tühistamist vastavalt käesolevas lõikes osutatud juhtudele.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

~~65.~~ Seoses lõike 1 punktis c ja lõikes 4 osutatud juhtudega näeb staatuse andnud liikmesriik ette lihtsustatud korra ELi pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamiseks.

~~Seda korda kohandatakse eelkõige neil juhtudel, kui isik on elanud teises liikmesriigis seoses õpingutega.~~

~~Pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamise tingimused ja kord nähakse ette siseriiklikus õiguses.~~

↓ uus

Neil juhtudel võivad liikmesriigid otsustada mitte nõuda artikli 4 lõikes 1 ja artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmist.

Liikmesriigid ei nõua ELi pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamist taotlevatelt kolmandate riikide kodanikelt integratsioonitingimuste täitmist.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

~~76.~~ ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku EL elamisloa kehtivusaja lõppemine ei tähenda mingil juhul ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse tühistamist või kaotamist.

~~87.~~ Kui ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse tühistamine või kaotamine ei too kaasa riigist lahkumist ☒ seadusliku riigis viibimise lõpetamist ☒, lubab liikmesriik asjaomasel isikul oma territooriumile jääda, kui isik täidab siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimused ega kujuta ohtu avalikule korrale või julgeolekule.

Artikkel 10

Menetluslikud tagatised

1. Iga otsust, millega keeldutakse ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse andmisest või see staatus tühistatakse, tuleb põhjendada. Iga selline otsus tehakse asjaomasele kolmandale riigile kodanikule teatavaks kooskõlas siseriiklikes õigusaktides ettenähtud teavitamismenetlusega. Teatises osutatakse olemasolevatele apellatsioonimenetlustele ja nendega seotud tähtaegadele.

2. Kui ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse saamise taotlus on tagasi lükatud või see staatus on tühistatud või kaotatud või kui elamisluba ei ole pikendatud, on asjaomasel isikul õigus otsus asjaomases liikmesriigis vaidlustada.

↓ uus

3. Kui liikmesriigid annavad välja riiklikke elamislubasid kooskõlas artikliga 14, annavad nad ELi pikaajalise elamisloa omanikele ja taotlejatele samad menetluslikud tagatised nagu on ette nähtud nende siseriikliku kavaga, kui sellise siseriikliku kava kohased menetluslikud tagatised on soodsamad kui need, mis on ette nähtud käesoleva artikli lõigetega 1 ja 2 ning artikli 7 lõikega 2.

Artikkel 11

Tasud

Liikmesriigid võivad küsida käesoleva direktiivi kohase taotluse menetlemise eest tasu maksmist. Tasu, mida liikmesriik taotluse menetlemise eest küsib, ei tohi olla ebaproportsionaalne ega ülemäärane.

Kui liikmesriigid annavad välja riiklike elamislubasid vastavalt artiklile 14, ei nõua nad ELi pikaajalise elaniku staatuse taotlejatelt suuremat tasu kui nõutakse riiklike elamislubade taotlejatelt.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~12~~

Võrdne kohtlemine

1. ☒ ELi ☒ ~~p~~pikaajalisi elanikke tuleb kohelda kodanikega võrdselt järgmistes valdkondades:

- a) palgatöö või töö füüsilisest isikust ettevõtjana, tingimusel et see tegevus ei hõlma ka mitte juhuslikult avaliku võimu teostamist, ning teenistus- ja töötingimused, sealhulgas töölt vabastamise ja tasuga seotud tingimused;
- b) haridus ja kutseõpe, sealhulgas siseriikliku õiguse kohaselt antavad õppetoetused;
- c) diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamine asjaomaste siseriiklike menetluste kohaselt;
- d) ⇒ sotsiaalkindlustuse liigid ⇐, ⇒ millele on viidatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004⁴⁰ artiklis 3, ning ⇐ sotsiaalabi ja sotsiaalkaitse, nagu see on määratletud siseriiklikus õiguses;
- e) maksusoodustused;
- f) juurdepääs üldsusele kättesaadavatele kaupadele ja teenustele ja nende kaupade pakkumine ⇒, sealhulgas juurdepääs eramajutusele ⇐ ja ⇒ avaliku sektori ⇐ elamispinna hankimise korrale;
- g) ühinemisvabadus ning õigus liituda töötajate või tööandjate organisatsioonidega või kutseühinguga, sealhulgas sellistest organisatsioonidest saadavad eelised, ilma et see piiraks avalikku korda või julgeolekut käsitlevaid siseriiklike sätteid;
- h) vaba juurdepääs kogu asjaomase liikmesriigi territooriumile, arvestades siseriiklikes õigusaktides julgeolekukaalutlustel kehtestatud piiranguid.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

2. Seoses lõike 1 punktidega b, d, e, f ja g võib asjaomane liikmesriik piirduda võrdset kohtlemisel nende juhtudega, kus ELi pikaajalise elaniku või tema pereliikmete, kellele isik taotleb soodustusi, alaline või tavaline elukoht asub asjaomase liikmesriigi territooriumil.

3. Liikmesriigid võivad piirata võrdset kohtlemist oma riigi kodanikega järgmistel juhtudel:

a) liikmesriigid võivad säilitada töökohtadele või füüsilisest isikust ettevõtjate tegevusele juurdepääsu piirangud, kui kehtivate siseriiklike või ühenduse liidu õigusaktide kohaselt on need tegevused reserveeritud oma kodanikele või ELi või EMP kodanikele;

b) liikmesriigid võivad nõuda tõendit hariduse või koolituse saamiseks vajaliku keeleoskuse kohta. Ülikooli pääsemise tingimuseks võib olla teatud hariduslike eeltingimuste täitmine.

~~4. Sotsiaalabi ja sotsiaalkaitse osas võivad liikmesriigid võrdset kohtlemisel piirduda põhitootustega.~~

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 6

~~44.a.~~ Rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriigi puhul ei piira lõiked 3 ja 4 ei piira direktiivi ~~2004/83/EÜ~~ 2011/95/EL kohaldamist.

↓ uus

5. Kolmandasse riiki elama asuvatele ELi pikaajalistele elanikele või nende ülalpidamisel olnud isikutele, kes elavad kolmandas riigis ja kelle õigused tulenevad ELi pikaajalisest elanikust, makstakse vanaduse, invaliidsuse või surma puhul seadusest tulenevaid pensione, mille aluseks on ELi pikaajalise elaniku varasem töötamine ja mis saadi määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 nimetatud õigusaktide kohaselt, ning seda tehakse samadel tingimustel ja samal määral kui asjaomase liikmesriigi kodanike puhul, kui sellised kodanikud asuvad elama kolmandasse riiki.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

~~56.~~ Liikmesriigid võivad otsustada anda lisatoetust lõikes 1 osutatud valdkondades.

Liikmesriigid võivad ka otsustada kohaldada võrdset kohtlemist ~~muudes kui lõikes 1 osutatud~~ lõikega 1 reguleerimata valdkondades.

↓ uus

7. Kui liikmesriigid annavad riikliku elamisloa vastavalt artiklile 14, annavad nad ELi pikaajalise elamisloa omanikele samasugused võrdse kohtlemise õigused, nagu on ette nähtud riikliku elamisloa omanikele, kui sellised võrdse kohtlemise õigused on käesolevas artiklis sätestatud soodsamad.

Artikkel ~~134~~

Kaitse väljasaatmise seadusliku riigis viibimise lõpetamise otsuse eest

1. Liikmesriik võib teha otsuse ~~pikaajaline elanik välja saata~~ lõpetada ELi pikaajalise elaniku seaduslik riigis viibimine üksnes siis, kui isik kujutab tegelikku ja piisavalt tõsist ohtu avalikule korrale või julgeolekule.
2. Lõikes 1 osutatud otsus ei või põhineda majanduslikel kaalutlustel.
3. Enne kui liikmesriik teeb otsuse ~~pikaajaline elanik välja saata~~ lõpetada ELi pikaajalise elaniku seaduslik riigis viibimine , peab ta arvestama järgmiste teguritega:
 - a) tema territooriumil elamise kestus;
 - b) asjaomase isiku vanus;
 - c) tagajärjed asjaomase isiku ja tema pereliikmete jaoks;
 - d) sidemed elukohariigiga ja sidemete puudumine päritoluriigiga.

~~34.~~ Kui liikmesriik otsustab lõpetada sellise ELi pikaajalise elaniku seadusliku riigis viibimise , kelle ELi pikaajaline ~~elaniku ELi~~ elamisluba sisaldab artikli 8 lõikes 4 osutatud märkust, taotleb ta kõnealuses märkuses nimetatud liikmesriigilt kinnitust selle kohta, et asjaomane isik on kõnealuses liikmesriigis endiselt rahvusvahelise kaitse saaja. Märkuses nimetatud liikmesriik vastab ühe kuu jooksul pärast teabetaotluse kättesaamist.

~~35.~~ Kui ELi pikaajaline elanik on endiselt rahvusvahelise kaitse saaja märkuses nimetatud liikmesriigis, ~~saadetakse ta välja~~ nõutakse, et ta läheks kooskõlas direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikega 2 kõnealusesse liikmesriiki, kes võtab rahvusvahelise kaitse saaja ja tema pereliikmed viivitamata ja ilma formaalsusteta tagasi, ilma et see piiraks kohaldatava liidu või siseriikliku õiguse ja perekonna ühtsuse põhimõtte kohaldamist.

~~36.~~ Erandina lõikest ~~35~~ jääb väljasaatmise seadusliku riigis viibimise lõpetamise otsuse vastu võtnud liikmesriigile õigus saata kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega ELi pikaajaline elanik tagasi riiki, mis ei ole rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriik, kui kõnealune isik täidab direktiivi ~~2004/83/EÜ~~ 2011/95/EL artikli 21 lõikes 2 sätestatud tingimusi.

~~47.~~ Kui väljasaatmise ELi pikaajalise elaniku seadusliku riigis viibimise lõpetamise otsus on tehtud, peab ELi pikaajalisel elanikul olema võimalus otsus asjaomases liikmesriigis edasi kaevata.

~~58.~~ ELi pikaajalisele elanikule, kellel puudub piisav sissetulek, tuleb anda tasuta õigusabi samadel tingimustel ~~nagu antakse tema elukohariigi kodanikele~~ kui need, mis kehtivad tema elukohariigi kodanike suhtes .

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkti 7
alapunkt b

~~69.~~ Käesolev artikkel ei piira direktiivi ~~2004/83/EÜ~~2011/95/EL artikli 21 lõike 1 kohaldamist.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~14~~13

~~Soodsamad siseriiklikud sätted~~ Alalise või piiramatu tähtajaga riiklikud elamisload

⇒ Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust Liikmesriigid võivad anda alalise või piiramata tähtajaga elamislube, mis ei ole käesoleva direktiivi kohaselt välja antud ELi pikaajalised elamisload soodsamatel tingimustel, kui käesolevas direktiivis ette nähtud. Sellised elamisload ei anna õigust elada muudes liikmesriikides, nagu on sätestatud käesoleva direktiivi III peatükis.

↓ uus

Artikkel 15 Pereliikmed

1. ELi pikaajalise elaniku lapsed, kes on sündinud või lapsendatud selle liikmesriigi territooriumil, kes on talle andnud ELi pikaajalise elamisloa, saavad ELi pikaajalise elaniku staatuse automaatselt, ilma et nende suhtes kohaldataks artiklites 4 ja 5 sätestatud tingimusi. ELi pikaajaline elanik esitab oma lapsele ELi pikaajalise elamisloa saamiseks taotluse oma elukohaliikmesriigi pädevatele ametiasutustele.

2. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 kolmandast lõigust ja artikli 7 lõike 2 esimesest lõigust võib neis osutatud integratsioonitingimusi ja -meetmeid kohaldada, kuid üksnes pärast seda, kui asjaomastele isikutele on antud perekonna taasühinemise luba.

3. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 5 lõike 4 esimesest lõigust võetakse otsus vastu ja teatatakse sellest nii pea kui võimalik ja igal juhul 90 päeva jooksul pärast perekonna taasühinemise taotluse esitamise kuupäeva, juhul kui perekonna taasühinemise tingimused on täidetud. Käesoleva direktiivi artikli 7 lõiget 2 ja artiklit 10 kohaldatakse vastavalt.

4. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 14 lõikest 2 ei uuri liikmesriigid oma tööturul valitsevat olukorda.

5. Kui liikmesriigid annavad riikliku elamisloa vastavalt artiklile 14, annavad nad ELi pikaajalise elaniku pereliikmetele samad õigused, nagu on ette nähtud sellise riikliku

III PEATÜKK

ELAMINE TEISTES LIIKMESRIIKIDES

Artikkel ~~16~~

Põhimõte

1. ~~ELi~~ ~~ELi~~ pikaajaline elanik saab õiguse elada ~~⇒ teise liikmesriigi territooriumil, ⇒ muu liikmesriigi kui selle liikmesriigi territooriumil, kus talle anti pikaajalise elaniku staatus, kauem kui kolm kuud,~~ tingimusel et käesolevas peatükis sätestatud tingimused on täidetud.

2. ~~ELi~~ ~~ELi~~ pikaajaline elanik võib elada teises liikmesriigis järgmistel alustel:

- a) ta tegeleb seal majandustegevusega kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana;
- b) ta elab seal seoses õpingute või kutseõppega;
- c) muud põhjused.

~~3. Lõike 2 punktis a osutatud majandustegevuse puhul kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana võivad liikmesriigid uurida oma tööturu olukorda ning kohaldada siseriiklikku korda, mis reguleerib vastavalt vabade töökohtade täitmise või sellise majandustegevusega tegelemise tingimusi.~~

~~Tööturupoliitika raames võivad liikmesriigid eelistada liidu kodanikke ning kolmanda riigi kodanikke, kui see on ette nähtud ühenduse õigusaktides, või kolmanda riigi kodanikke, kes elavad seaduslikult asjaomases liikmesriigis ja saavad seal töötushüvitist.~~

~~4. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid piirata isikute koguarvu, kellele võib anda elamisloa, tingimusel et sellised piirangud kolmandate riikide kodanikele elamislubade andmise suhtes kehtivad õigusaktides juba käesoleva direktiivi vastuvõtmise ajal.~~

~~53.~~ Käesolevas peatükis ei käsitleta nende pikaajaliste elanike elamist liikmesriigi territooriumil, kes:

- a) töötavad teenusepakkuja lähetatud töötajatena teenuste piiriülese pakkumise eesmärgil;
- b) on teenuse piiriülesed pakkujad.

Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õigusega otsustada tingimused, mille kohaselt pikaajalised elanikud, kes soovivad minna teise liikmesriiki tegelema majandustegevusega hooajatöolisena, võivad elada selles liikmesriigis. Piiriüleste töötajate suhtes võivad kehtida ka siseriikliku õiguse erisätted.

~~64.~~ Käesoleva peatüki kohaldamine ei takista ~~ühenduse~~ liidu asjaomaste sotsiaalkindlustust käsitlevate õigusaktide kohaldamist kolmandate riikide kodanike suhtes.

Artikkel ~~17~~¹⁵

Tingimused Elamine teises liikmesriigis elamiseks

1. Võimalikult kiiresti ja igal juhul kolme kuu jooksul pärast teise liikmesriigi territooriumile saabumist peab ELi pikaajaline elanik taotlema selle liikmesriigi pädevalt asutuselt elamisluba.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Liikmesriigid ~~võivad aktsepteerida~~ aktsepteerivad , et ELi pikaajaline elanik esitab elamisloa taotluse teise liikmesriigi pädevale asutusele siis, kui ta elab veel esimese liikmesriigi territooriumil.

2. Liikmesriigid võivad asjaomaselt isikult nõuda tõendeid selle kohta, et tal on:

a) stabiilne ja korrapärane sissetulek, , sealhulgas kolmanda isiku poolt tema käsutusse antav sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemi abita ülal pidada. Iga artikli ~~14~~¹⁶ lõikes 2 osutatud kategooria puhul hindavad liikmesriigid kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse palkade ja pensionide miinimumtasest;

b) ravikindlustus, mis katab teises liikmesriigis kõiki neid riske, mis asjaomase liikmesriigi enda kodanike puhul on üldiselt kaetud.

3. Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õigusega nõuda kolmandate riikide kodanikelt, et need täidaksid integratsioonimeetmeid.

Seda tingimust ei kohaldata, kui asjaomaselt kolmanda riigi kodanikult on selleks et saada pikaajalise elaniku staatus, nõutud artikli 5 lõike 2 kohaselt integratsioonitingimuste täitmist.

Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, võib asjaomaselt isikult nõuda keelekursustel osalemist.

4. Taotlusele lisatakse siseriiklikus õiguses ettenähtud dokumentaalsed tõendid selle kohta, et asjaomane isik täidab asjaomased tingimused, ning pikaajaline elamisluba ja kehtiv reisidokument või nende tõestatud koopiad.

~~Esimeses lõigus osutatud tõendid võivad sisaldada ka dokumentatsiooni elamispinna olemasolu kohta.~~

Eelkõige:

- a) juhul, kui isik tegeleb majandustegevusega, võib teine liikmesriik nõuda asjaomaselt isikult järgmisi tõendeid:
 - i) palgatöö puhul: tööleping, tööandja tõend töölevõtmise kohta või töölepingu sõlmimise ettepanek, nagu on ette nähtud siseriiklikes õigusaktides. Liikmesriigid määravad, millist eespool nimetatud tõendit nõutakse;
 - ii) füüsilisest isikust ettevõtja puhul: rahalised vahendid, mida on siseriikliku õiguse kohaselt sellise majandustegevuse jaoks vaja, ning vajalikud dokumendid ja tegevusload;
- b) juhul, kui asjaomane isik tegeleb õpingute või kutseõppega, võib teine liikmesriik talt nõuda tõendit selle kohta, et ta on kandud õpingute või kutseõppe eesmärgil akrediteeritud õppeasutuse nimekirja.

↓ uus

Mis puudutab majandustegevusega tegelemist direktiivi 2005/36/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis a määratletud reguleeritud kutsealal, siis teises liikmesriigis elamise taotluse esitamisel koheldakse ELi pikaajalisi elanikke kutsequalifikatsioonide tunnustamises küsimustes liidu kodanikega võrdselt vastavalt kohaldatavale liidu ja liikmesriigi õigusele.

5. ELi pikaajalisel kodanikul lubatakse asuda tööle või õppima teises liikmesriigis 30 päeva jooksul pärast täieliku taotluse esitamise kuupäeva.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~18~~16

Pereliikmete elamine teises liikmesriigis ~~Pereliikmed~~

1. Kui ELi pikaajaline elanik kasutab oma õigust elada teises liikmesriigis ja ta on juba loonud perekonna esimeses liikmesriigis, lubatakse direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõikes 1 osutatud ~~tingimusi täitvate~~ pereliikmetel pikaajalise ELi elanikuga kaasa minna või temaga hiljem ühineda.
2. Kui ELi pikaajaline elanik kasutab oma õigust elada teises liikmesriigis ja ta on juba loonud perekonna esimeses liikmesriigis, võidakse muudel kui direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõikes 1 osutatud pereliikmetel lubada ELi pikaajalise elanikuga kaasa minna või temaga hiljem ühineda.
3. Elamisloa taotluse esitamise suhtes kohaldatakse artikli ~~15~~17 lõiget 1.
4. Teine liikmesriik võib asjaomastelt pereliikmetelt nõuda koos elamisloa taotluse esitamisega:
 - a) nende ELi pikaajalise elaniku ~~EL~~ elamisluba või elamisluba ja kehtivat reisidokumenti või nende tõestatud koopiaid;

b) tõendit selle kohta, et nad on elanud ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku pereliikmena esimeses liikmesriigis;

c) tõendit selle kohta, et neil on stabiilne ja korrapärane sissetulek, ⇨, sealhulgas kolmanda isiku poolt nende käsutusse antav sissetulek, ⇩ millega nad suudavad iseennast asjaomase liikmesriigi sotsiaalsüsteemi abita ülal pidada, või et ☒ ELi ☒ pikaajalisel elanikul on selline sissetulek ja kindlustus nende jaoks, samuti ravikindlustus, mis katab kõiki riske teises liikmesriigis. Liikmesriigid hindavad kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse palkade ja pensionide miinimumtaseta.

5. Kui pere ei ole loodud juba esimeses liikmesriigis, kohaldatakse direktiivi 2003/86/EÜ.

Artikkel 19~~17~~

Avalik kord ja julgeolek

1. Liikmesriik võib ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku või tema pereliikme elamisloa taotluse tagasi lükata, kui asjaomane isik kujutab ohtu avalikule korrale või julgeolekule.

Asjaomast otsust tehes kaalub liikmesriik pikaajalise elaniku või tema pereliikme poolt avaliku korra või julgeoleku vastu sooritatud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte.

2. Lõikes 1 osutatud otsus ei või põhineda majanduslikel kaalutlustel.

Artikkel 20~~18~~

Rahvatervis

~~1.~~ Liikmesriik võib ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku või tema pereliikme elamisloa taotluse tagasi lükata, kui asjaomane isik kujutab ohtu rahvatervisele ⇨ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399⁴¹ artikli 2 punkti 21 tähenduses ⇩.

~~2.~~ Ainukesed haigused, mis võivad olla põhjuseks teise liikmesriigi territooriumile sisenemise keelamiseks või seal elamisloa andmisest keeldumiseks, on Maailma Tervishoiuorganisatsiooni asjaomastes kohaldatavates dokumentides määratletud haigused ning sellised muud nakkushaigused, mille suhtes kehtivad sätted vastuvõtva riigi kodanike kaitsmiseks. Liikmesriigid ei kehtesta uusi piiravaid sätteid või tavasid.

~~3.~~ Haigestumine pärast esimese elamisloa väljaandmist teises liikmesriigis ei või olla põhjuseks elamisloa pikendamise keeldumiseks või riigist väljasaatmiseks.

~~4.~~ Liikmesriik võib nõuda meditsiinilist kontrolli isikute puhul, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, et tõestada, et neil ei ole mis tahes lõikes 2 osutatud haigusi. Sellist meditsiinilist kontrolli, mis võib olla tasuta, ei või teha süstemaatiliselt.

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

Artikkel ~~2149~~

Taotluste läbivaatamine ja elamisloa väljaandmine

1. Pädev siseriiklik asutus ⇒ teeb taotluse kohta otsuse ja annab sellest taotlejale kirjalikult teada nii pea kui võimalik ja igal juhul 90 päeva jooksul ⇐ ~~vaatab taotluse läbi nelja kuu jooksul~~ alates ~~selle~~ ⇔ taotluse ⇔ esitamise kuupäevast.

Artiklites ~~15~~ 17 ja ~~16~~ 18 loetletud dokumentaalsete tõendite puudumisel või taotluse läbivaatamise keerukusega seotud erandlikel asjaoludel võib esimeses lõigus osutatud tähtaega pikendada kuni ~~kolme kuu~~ ⇒ 30 päeva ⇐ võrra. Sel juhul teatab pädev siseriiklik asutus sellest taotlejale.

2. Kui artiklites ~~14~~ 16, ~~15~~ 17 ja ~~16~~ 18 esitatud tingimused on täidetud ja kui artiklites ~~17~~ 19 ja ~~18~~ 20 sätestatud avalikku korda ja julgeolekut ning rahvatervist käsitlevatest sätetest ei tulene teisiti, annab teine liikmesriik ⇔ ELi ⇔ pikaajalisele elanikule välja pikendatava elamisloa. Elamisluba on vajaduse korral taotluse alusel automaatselt pikendatav. Teine liikmesriik teatab oma otsusest esimesele liikmesriigile.

3. Teine liikmesriik annab ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku pereliikmetele pikendatavad elamisload, mis kehtivad sama aja vältel nagu ⇔ ELi ⇔ pikaajalisele elanikule välja antud elamisluba.

⇓ uus

4. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 15 lõikest 1 liidetakse sõltumatu elamisloa saamiseks vajaliku elamisperioodi kestuse arvutamisel erinevates liikmesriikides elatud aeg. Liikmesriik võib nõuda, et isik oleks vahetult enne sõltumatu elamisloa taotluse esitamist elanud kaks aastat seaduslikult ja pidevalt selle liikmesriigi territooriumil, kus sõltumatu elamisloa taotlus esitatakse.

⇓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 8
(kohandatud)

Artikkel ~~2219a~~

~~Pikaajalise elaniku~~ ELi ⇔ pikaajalise ⇔ elamisloa muudatused

1. Kui ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisluba sisaldab artikli 8 lõikes 4 osutatud märkust ning kui vastutus ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku rahvusvahelise kaitse eest kantakse kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste õigusaktidega või siseriikliku õigusega teise liikmesriiki üle enne, kui kõnealune liikmesriik väljastab artikli 8 lõikes 5 osutatud ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa, taotleb teine liikmesriik ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa väljastanud liikmesriigilt kõnealuse märkuse asjakohast muutmist.

2. Kui ⇔ ELi ⇔ pikaajalisele elanikule antakse rahvusvaheline kaitse teises liikmesriigis enne, kui kõnealune liikmesriik väljastab artikli 8 lõikes 5 osutatud ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa, taotleb kõnealune liikmesriik ⇔ ELi ⇔ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa väljastanud liikmesriigilt elamisloa muutmist, et lisada sinna artikli 8 lõikes 4 osutatud märkus.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud taotluse alusel väljastab ~~ELi~~ ELi ~~ELi~~ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa väljastanud liikmesriik muudetud ~~ELi~~ ELi ~~ELi~~ pikaajalise elaniku ~~ELi~~ elamisloa kolme kuu jooksul pärast taotluse saamist teiselt liikmesriigilt.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~2320~~

Menetluslikud tagatised

1. Iga otsust, millega keeldutakse elamisloa andmisest, tuleb põhjendada. Otsus tehakse asjaomasele kolmandale riigi kodanikule teatavaks kooskõlas siseriiklikes õigusaktides ettenähtud teavitamismenetlusega. Teatises osutatakse olemasolevatele võimalikele apellatsioonimenetlustele ja nendega seotud tähtaegadele.

Artikli ~~1921~~ lõikes 1 ettenähtud tähtaja jooksul otsuse tegemata jätmisest tulenevad tagajärjed määratakse kindlaks asjaomase liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.

2. Kui elamisloa taotlus on tagasi lükatud või kui elamisluba ei ole pikendatud või kui see on tühistatud, on asjaomasel isikul õigus otsus asjaomases liikmesriigis vaidlustada.

Artikkel ~~2421~~

Kohtlemine teises liikmesriigis

1. Kui ~~ELi~~ ELi ~~ELi~~ pikaajaline elanik ~~⇒ ja tema pereliikmed ⇐~~ on saanud artiklis ~~19~~ 21 ettenähtud elamisloa teises liikmesriigis, koheldakse teda selles liikmesriigis võrdselt selle riigi kodanikega artiklis ~~11~~ 12 sätestatud valdkondades ja tingimustel.

2. ~~ELi~~ ELi ~~ELi~~ pikaajalisel elanikul ~~⇒ ja tema pereliikmetel ⇐~~ on juurdepääs tööturule lõike 1 ~~sätete~~ kohaselt.

~~Liikmesriigid võivad artikli 14 lõike 2 punktis a osutatud isikutele piirata juurdepääsu töökohtadele, mis on erinevad neist, mille jaoks neile anti elamisluba siseriiklike õigusaktide kohaselt kuni 12 kuuks.~~

↓ uus

Liikmesriigid võivad sätestada, et ELi pikaajalised elanikud ja nende pereliikmed, kes tegelevad majandustegevusega palgatöötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana, teavitavad pädevaid asutusi kõikidest tööandja või majandustegevuse muutustest. Selline nõue ei mõjuta asjaomaste isikute õigust alustada uut tegevust ja sellega tegeleda.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õigusega otsustada tingimused, mille kohaselt artikli ~~1416~~ lõike 2 punktides b või c osutatud isikud ⇒ ja nende pereliikmed ⇐ võivad tegutseda palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana.

~~3. Kui pikaajalise elaniku pereliikmed on saanud artiklis 19 ettenähtud elamisloa teises liikmesriigis, on neil selles liikmesriigis direktiivi 2003/86/EÜ artiklis 14 loetletud õigused.~~

Artikkel ~~2522~~

Elamisloa tühistamine ja tagasivõtmise kohustus

1. Kuni kolmanda riigi kodanikul ei ole ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatust, võib teine liikmesriik otsustada elamisloa mitte pikendada või selle tühistada ning kohustada asjaomast isikut ja tema pereliikmeid kooskõlas siseriikliku õigusega ettenähtud menetlusega, sh riigist lahkumise kord, lahkuma tema territooriumilt järgmistel juhtudel:

a) avaliku korra või julgeoleku põhjustel, nagu see on määratletud ☒, millele on viidatud ☒ artiklis ~~1719~~;

b) artiklites ~~1416~~, ~~1517~~ ja ~~1618~~ sätestatud tingimused ei ole enam täidetud;

~~c) kolmanda riigi kodanik ei ela asjaomase liikmesriigi territooriumil seaduslikult.~~

2. Kui teine liikmesriik võtab ühe lõikes 1 osutatud meetmetest, ⇒ nõuab ta, et asjaomane isik ja tema pereliikmed läheksid esimese liikmesriigi territooriumile vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikele 2. ⇐ peab esimene liikmesriik Esimene liikmesriik peab ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku ja tema pereliikmed viivitamata ja ilma formaalsusteta tagasi võtma. Teine liikmesriik teatab oma otsusest esimesele liikmesriigile ⇒ direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikes 2 osutatud menetluse kohaldamisest ⇐.

~~3. Kuni kolmanda riigi kodanikul ei ole pikaajalise elaniku staatust ja ilma et see piiraks lõikes 2 osutatud tagasivõtmise kohustust, võib teine liikmesriik teha avaliku korra ja julgeoleku kaalutlustel otsuse kolmanda riigi kodanik liidu territooriumilt välja saata kooskõlas artikliga 12 ja seal sätestatud tagasisi kohaldades.~~

~~Sellistel juhtudel konsulteerib teine liikmesriik otsust tehes esimese liikmesriigiga.~~

~~Kui teine liikmesriik teeb otsuse asjaomane kolmanda riigi kodanik välja saata, võtab ta asjakohased meetmed otsuse tõhusaks rakendamiseks. Sellistel juhtudel esitab teine liikmesriik esimesele liikmesriigile asjakohase teabe väljasaatmisotsuse rakendamise kohta.~~

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 9
⇒ uus

~~33a. Kui rahvusvahelist kaitset ei ole vahepeal ära võetud või kui isik kuulub ühte direktiivi 2004/83/EÜ/2011/95/EL artikli 21 lõikes 2 täpsustatud kategooriatest, ei kohaldata käesoleva~~

~~artikli lõiget 3 nende kolmandate riikide kodanike suhtes~~ ⇒ ei saada teine liikmesriik tagasi neid kolmandate riikide kodanikke ⇐, kelle pikaajalise elaniku ELi elamisluba, mille on välja andnud esimene liikmesriik, sisaldab käesoleva direktiivi artikli 8 lõikes 4 osutatud märkust.

Käesolev lõige ei piira direktiivi ~~2004/83/EÜ~~ 2011/95/EL artikli 21 lõike 1 kohaldamist.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

~~4. Lõike 1 punktides b ja e osutatud juhtudel ei kaasne väljasaatmisotsusega alaline elamiskeeld.~~

45. Lõikes 2 osutatud tagasivõtmiskohustus ei piira võimalust, et ☒ ELi ☒ pikaajaline elanik ja tema pereliikmed liiguvad kolmandasse liikmesriiki.

Artikkel ~~26~~ 23

☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse saamine teises liikmesriigis

1. Taotluse korral annab teine liikmesriik ☒ ELi ☒ pikaajalisele elanikule artiklis 7 sätestatud staatuse, kui artiklitest 3, 4, 5 ja 6 ei tulene teisiti. Teine liikmesriik teatab oma otsusest esimesele liikmesriigile.

↓ uus

2. Erandina artikli 4 lõigetest 1 ja 3 annab teine liikmesriik ELi pikaajalise elaniku staatuse kolmandate riikide kodanikele, kes on pärast elamisõiguse saamist vastavalt käesolevale peatükile elanud tema territooriumil seaduslikult ja pidevalt kolme aasta jooksul vahetult enne asjaomase taotluse esitamist.

3. Teine liikmesriik ei ole kohustatud andma ELi pikaajalistele elanikele, kes ei ole töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad, ja nende pereliikmetele õigust saada sotsiaalabi või õpinguteks, sealhulgas kutseõppeks antavat toimetulekutoetust, enne kui nad on tema territooriumil seaduslikult ja pidevalt elanud viis aastat.

Teine liikmesriik võib otsustada anda ELi pikaajalistele elanikele õiguse saada sellist abi enne, kui nad on riigis seaduslikult ja pidevalt elanud viis aastat, tingimusel et ta tagab samasuguse kohtlemise liidu kodanikele, kes kasutavad vaba liikumise õigust vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ või ELi toimimise lepingu artiklile 21 ning kes ei ole töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad või sellise staatuse säilitanud isikud, ja nende pereliikmetele, ning kolmandate riikide kodanikele, kellel on liidu kodanikega samaväärne vaba liikumise õigus ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmandate riikide vahelise lepingu alusel ning kes ei ole töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad või sellise staatuse säilitanud isikud, ja nende pereliikmetele.

4. Erandina artikli 13 lõikest 2 ja üksnes enne, kui asjaomane isik on selle riigi territooriumil seaduslikult ja pidevalt elanud viis aastat, võib teine liikmesriik otsustada lõpetada töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise lõpetanud ELi pikaajalise elaniku seadusliku viibimise riigis, kui sellisel isikul ei ole iseenda ja oma pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid ja üldist ravikindlustust, et ta ei muutuks põhjendamatuks koormaks riigi sotsiaalsüsteemile.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

25. ☒ ELi ☒ pikaajalise elaniku staatuse saamise taotluste esitamise ja nende läbivaatamise suhtes kohaldatakse teises liikmesriigis artiklis 7 sätestatud menetlust. Elamisloa väljaandmise suhtes kohaldatakse artiklit 8. Kui taotlus tagasi lükatakse, kohaldatakse artiklis 10 sätestatud menetluslikke tagatisi.

IV PEATÜKK

LÖPPSÄTTED

↓ uus

Artikkel 27

Teabe kättesaadavus

1. Liikmesriigid teevad ELi pikaajalise elamisloa taotlejatele hõlpsasti kättesaadavaks teabe

(a) taotluse esitamiseks vajalike tõendavate dokumentide kohta;

(b) kolmandate riikide kodanike ja nende pereliikmete suhtes kohaldatavate staatuse saamise ja riigis elamise tingimuste kohta, sealhulgas nende õigused, kohustused ja menetluslikud tagatised.

2. Kui liikmesriigid annavad riiklikke elamisloa vastavalt artiklile 14, tagavad nad, et teave ELi pikaajalise elamisloa kohta on sama kättesaadav kui teave selliste riiklike elamisloade kohta.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)

Artikkel ~~28~~²⁴

Aruandlus ja läbivaatamine

Komisjon annab korrapäraselt ja esimest korda hiljemalt ~~23. jaanuaril 2011~~ ☒ [kaks aastat pärast ülevõtmisperioodi lõppu] ☒ Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru käesoleva direktiivi kohaldamisest liikmesriikides ning ~~teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid~~ ☒ esitab muudatusettepanekud, mida ta vajalikuks peab ☒. Artiklite 4, 5, 9, ~~11~~ ja 12 ning III peatüki puhul tehakse muudatusettepanekud ☒ vajaduse korral ☒ tähtsuse järjekorras.

↓ uus

Eespool nimetatud aruandes hindab komisjon konkreetselt artikli 4 lõikes 1 sätestatud nõutava elamisloa perioodi mõju kolmandate riikide kodanike integreerimisele, sealhulgas selle ajavahemiku lühendamise võimalikku kasu, võttes muu hulgas arvesse eri

tegereid, mis on eri liikmesriikides kolmandate riikide kodanike integreerimise seisukohast olulised.

↓ 2011/51/EL artikli 1 punkt 10
⇒ uus

Artikkel ~~29~~²⁵

Kontaktpunktid

Liikmesriigid määravad kontaktpunktid, kes vastutavad artiklites 8, ⇒ 9, ⇐ ~~12~~¹³, ~~19~~²¹, ~~19a~~²², ~~22~~²⁵ ja ~~23~~²⁶ osutatud teabe ja dokumentide vastuvõtmise ja edastamise eest.

↓ 2003/109/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

Liikmesriigid teevad esimeses lõigus osutatud teabe ja dokumentide vahetamisel asjakohast koostööd.

Artikkel ~~30~~²⁶

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad ☒ artikli 1 punkti b, artikli 4 lõigete 1–3 ja lõike 5, artikli 5 lõigete 2 ja 4, artikli 7 lõigete 1, 2 ja 4, artikli 8 lõike 3, artikli 9 lõike 1 punkti c, lõigete 2, 5 ja 6, artikli 10 lõike 3, artikli 11, artikli 12 lõike 1 punktide d ja f, lõigete 2, 5 ja 7, artikli 13, artikli 14, artikli 15, artikli 16 lõike 1, artikli 17 lõigete 1, 2, 4 ja 5, artikli 18 lõike 1, artikli 20, artikli 21 lõigete 1 ja 4, artikli 24, artikli 25 lõigete 1, 2 ja 3, artikli 26 lõigete 2–4, artikli 27, artikli 28 ja artikli 29 ☒ ~~käesoleva direktiivi~~ järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 23. jaanuariks 2006 ⇒ [...] ⇐. Nad ☒ edastavad kõnealuste normide teksti ☒ ~~teatavad nendes~~ viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. ☒ Samuti lisavad nad märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. ☒ ~~Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.~~ ☒ Sellise viitamise viisi ning sellise märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid. ☒

☒ 2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti. ☒

☒ *Artikkel 31* ☒

☒ **Kehtetuks tunnistamine** ☒

☒ Direktiiv 2003/109/EÜ, mida on muudetud I lisa A osas osutatud direktiiviga, tunnistatakse kehtetuks alates [üks päev pärast käesoleva direktiivi artikli 30 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kuupäeva], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas sätestatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega. ☒

☒ Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile. ☒

Artikkel ~~32~~²⁷

Jõustumine ☒ ja kohaldamine ☒

Käesolev direktiiv jõustub ☒ kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist ☒ *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

☒ Artikli 1 punkti a, artiklit 3, artikli 4 lõikeid 4 ja 6, artikli 5 lõikeid 1 ja 2, artiklit 6, artikli 7 lõiget 3, artikli 8 lõiget 2 ja lõikeid 4–6, artikli 9 lõike 1 punkte a ja b, lõikeid 2–4, 7 ja 8, artikli 10 lõikeid 1 ja 2, artikli 12 lõike 1 punkte a–c ja e–h, lõikeid 3, 5 ja 7, artikli 13 lõiget 1 ja lõikeid 3–9, artikli 16 lõikeid 2–4, artikli 17 lõikeid 2 ja 3, artikli 18 lõikeid 2–5, artiklit 19, artiklit 20, artikli 21 lõikeid 2 ja 3, artiklit 22, artiklit 23, artikli 25 lõikeid 3 ja 4, artikli 26 lõikeid 1 ja 3 kohaldatakse alates [päev pärast artikli 30 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kuupäeva]. ☒

Artikkel ~~33~~²⁸

Adressaadid

Käesolev direktiiv on vastavalt ☒ aluslepingutele ☒ ~~Euroopa Ühenduse asutamislepingule~~ adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja